

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst 4 2 D, do 100 vrst 4 2 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema le podpisano in zadoščno frankovano.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—8 str. po D. 1-50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—8 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	120.—	Din 240.—	Din 240.—	Din 360.—	
6	60.—	120.—	120.—	180.—	
3	30.—	60.—	60.—	90.—	
1	10.—	20.—	20.—	30.—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Proгноza.

Prerokovanje je zelo nevhvaležen posel, zlasti pa v politiki. In vendar se na nobenem polju toliko ne prerokuje, kakor pa ravno v politiki. Zlasti v različnih naših opozicijskih družbah in družbicah se politizira samo na preroški način, to je, govori se o politični bodočnosti brez vsake stvarne podlage, samo po domišljiji in želji. Mi navadni smrtniki, ki nimamo preroškega duha, zamoremo govoriti o politični bodočnosti samo na podlagi dejstev, sicer je vse govorjenje kar tjavendan. K večjemu se varja sebe in druge. Na podlagi takšnega stvarnega stanja zamoremo predvideti sledeče:

Volitve v najbližji bodočnosti so neizbežne. Koalicija nima večine, da bi mogla vladati, a še manj ima večino blok. Poslednji obeta, da bi mogel vladati, ako ga podpirajo radičevci, toda on ne more dati garancije, da ga bodo radičevci podpirali pri konstruktivnem delu. Radičevci sami izjavljajo, da nečejo konstruktivnega dela, nego da so prišli samo, da podirajo.

A tudi neglede na to tehnično težko se mora razpustiti skupščina iz drugega, čisto stvarnega razloga. Po parlamentarnih načelih se mora parlament razpustiti in razpisati nove volitve, še preden je potekla njegova doba, v dveh slučajih:

1. Če nastanejo v parlamentu takšne strankarske razmere, da na nobeden način ni mogoče sestaviti parlamentarne večine — in to je v našem slučaju.

2. Ako so se razmere tako spremenile, da se mora pozitivno dvomiti, če se narod še strinja s parlamentarno večino. In tudi to je v našem slučaju. Poslanci demokratske stranke so bili izvoljeni na podlagi programa narodnega in državnega edinstva. Sedaj je pa velik del teh poslancev odstopil od temeljnega programa stranke in prešel na popolnoma drugo stran. Morajo se torej volitvi izjaviti, če drže s Pribečevićem ali z Davidovičevcem?

Vsekakor so torej potrebne nove volitve.

Po parlamentarnih načelih mora volitve voditi sedanja vlada. Prvič je načelo, da volitve vodi stara vlada in samo v slučaju, ako se dvomi, če stara vlada še odgovarja mišljenju naroda, postavi se nalašč za to nova, izborna vlada. V našem slučaju so pa ravno one stranke, na katere se naslanja dosedanja vlada, ostale zveste svojemu programu in volilec, med tem ko so se opozicijske stranke več ali manj izneverile svojemu programu (v prvi vrsti Davidovičevci), ki so vsled tega najmanj

Beograd, 23. aprila.

kvalifikovani, da vodijo volitve. Dalje mora po parlamentarnih načelih volitve voditi najmočnejša parlamentarna skupina, to je Pašić-Pribečevićev nacionalni blok, ne pa opozicijski, ki je mešanica različnih strank brez pozitivne skupne ideje.

Popolnoma logično lahko torej predvidevamo, da pride kmalu do volitev in da bo volitve vodila dosedanja vlada.

Doslej je vse jasno, vprašanja se pojavljajo šele z volitvami. Za Srbijo samo ni od velikega pomena, kdo vrši volitve. Naš volilni sistem je tako demokratski, da je izključeno vsako nasilje in goljufija od zgoraj. Vlada ne more nikogar prisiliti ali prevarati, kam naj vrže kroglice. Poleg tega so Srbi že tako izkušeni v političnih bojih, da je pri njih celo izborna agitacija po našem načinu popolnoma nepotrebna, ker je vsakdo že poprej po lastnem preudarku odločen, kam bo vrzel kroglice. Drugače je pa po tkzv. novih krajih, kjer se ni bati toliko vplivanja od zgoraj, kolikor nasilja in prevare od zdolaj, kar se je jasno pokazalo pri zadnjih volitvah. Izborna vlada mora imeti dovolj energije in razumevanja, da zajamči svobodo volitev pred nasiljem in prevaro od zdolaj — zlasti po zemljah, ki so nekdanj pripadale habsburški carevini. Koalicija radikalov in samostojnih demokratov je v vsakem slučaju močna dovolj, da spreči vsako vlado, katera ne bi dajala zadosti jamstva za svobodne volitve.

Ako bo izid volitev tak, da dobi koalicija večino, potem pojde razvoj države dalje v dosedanj smeri. Ta izid je najverjetnejši. Pravoslavnega prebivalstva je v naši kraljevini približno 47 odstotkov, torej malo manj kot polovica celokupnega prebivalstva. Pravoslavno prebivalstvo bo glasovalo skoraj izključno za kandidate koalicije. Po Srbiji bo odmevalo geslo: »za državo ali proti državi«. In stranke, ki ne bodo v tem oziru dale jasne odgovore, bodo pogorele. V Bosni, na Hrvaškem, v Banatu, v Dalmaciji pojde pravoslavno prebivalstvo strnjeno proti plemenski avtonomiji. Sedaj imajo Srbi v skupščini 163 poslancev. Pri novih volitvah se bo to nekoliko spremenilo, ker bodo glasovali tudi Madžari. Recimo, da bi prišli srbskih poslancev 158. Od njih bo najmanj 140 v taboru koalicije. Ako dobi koalicija samo malo mandatov od katoličnanov in muslimanov, bo lahko vladala. V vsakem slučaju bo opozicijski blok znatno slabši številno in moralno. Recimo, da

Radič obdrži svoje mandate ali celo nekaj pridobi na račun slovenskih klerikalcev, Bunjevcev in Muslimanov. Davidovičevci bodo decimirani, SLS in Muslimani oslabljeni — na splošno torej v vsakem oziru za blok velik minus.

Toda vzemimo drugi, popolnoma neverjetni slučaj, da zmagajo blokasi...

Ako dobe v skupščini več kot 157 in manj kot 188 poslancev, torej več kot polovico, a manj kot tri petine vseh mandatov, bi moral blok prevzeti vlado ter vladati dalje v dosedanj smeri. Glavnega svojega programa, namreč revizije ustave, bi ne mogel izvršiti, ker je za to potrebna tripetinska večina. Blok bi torej prišel v silno čuden položaj. Revizionistične politike bi ne smel delati, ker bi ne imel kvalifikovane večine, protirevizionistične tudi ne, ker je proti njegovemu programu. Koalicija bi ne mogla vladati, ker bi ne imela večine. Posledica bi bila, da bi se morala skupščina zopet razpustiti, ker bi bila čisto nesposobna za delo.

A pojdemo do poslednjih skrajnosti. Recimo, da bi vsake volitve pokazale isti rezultat: Srbi po ogromni večini za sedanjo ureditev države, Hrvati in Slovenci po veliki večini proti. V skupščini ni mogoča nobena večina, ki bi vladala na podlagi sedanje ustave, a tudi nobena, ki bi zamogla izpremeniti ustavo v federalističnem smislu.

V tem slučaju bi imeli v resnici državno krizo. Kaj v tem slučaju?

Omenja se diktatura, a to je izključeno. Srbski del naroda ne prenese diktature. Slovenci in Hrvati so je navedeni še iz Avstrije ter bi jo lažje prenesli. Slednjič je pa diktatura tudi samo začasno sredstvo, ki ne more ozdraviti razmer.

Padel je tudi izraz »amputacija«, a to je istotako nemogoče. Države ni mogoče amputirati, kakor se olupki krompir. Ni mogoče odrezati neke zemlje ter jo vreči neznanu kam.

V tem slučaju, ki se v resnici ne more zgoditi, bi se s samo silo faktov vrnil nazaj v ono stanje, kakor je bilo pred prvim decembrom 1918. Slovenci in Hrvati bi uničili deklaracijo od 1. decembra in resolucijo Narodnega Veča, ter si nazaj vzeli ono prostost, katero so imeli pri koncu svetovne vojne. Seveda bi tudi Srbi dobili nazaj ono svobodo postopanja, katero so imeli takrat. Srbi v Bosni, Banatu in po Hrvaškem bi poskušili zedinjenje s Srbijo. Tako bi avtomatično nastala Velika Srbija in Slovenci in Hrvati bi morali gledati, kaj naj sedaj naredijo. Ali nastopijo proti Veliki Srbiji, ali pa se skušajo z njo sporazumeti. Srbom bi seveda v tem slu-

čaju ne bilo treba delati nobenih kompromisov, ker oni bi imeli v rokah vse adute, Hrvati in Slovenci pa prav nobenega.

Toda to so le teoretične kombinacije. Naš narod je zdrave pameti in zato bodo federalisti propadli. Digama.

Borba za nadvlado v Sredozemskem morju.

V zadnjem času se dogajajo v naši neposredni bližini dogodki, ki so za bodoči razvoj svetovne politike gotovo eminentne važnosti. Mi, ki smo preveč zavzeti z notranjopolitičnimi vprašanji in s konsolidacijo naše države — tem dogodkom nismo pripisovali velikega pomena. Kdor pa je pazljivo prebiral angleške, francoske, posebno pa italijanske časopise — je zapazil, da so ti dogodki za Balkan, posebno pa za bodočo politično orijentacijo naše kraljevine odločilnega pomena.

Italija je že od nekdaj smatrala Jadransko morje za svoje morje. V tej zavesti mu je naredila znano krilatico »il mare nostro«. Ta zavest se je posebno ukoreninila po svetovni vojni, ko se je Italija otresla s pomočjo zaveznikov največjega sovražnika, bivše avstro-Ogrske, in se s tem tudi rešila nevarnega tekmeča glede Jadranskega morja. Po svetovni vojni pač Italiji ni bilo več treba te njene posesti. Mi, posestniki morse obali na drugi strani Jadranskega morja — nismo bili v stanju, da z našo neznamo pomorsko silo kolikšak nasprotujemo Italiji.

No, takoj po svetovni vojni pa je Italija pokazala, da ji ne zadostuje samo Jadransko morje za »mare nostro«, nego da ima popolnoma nove namene pri razširjevanju svoje prekomorske politike. Mussolini je vrzel med imperijalistične italijanske kroge novo užigajočo devizo, da mora tudi Sredozemsko morje postati »il mare nostro«.

S pomočjo španskega diktatorja Primo de Riveria je sklenil takomimenoвано italijansko-špansko pomorsko zvezo, ki je bila na najsvetanejši način z obiskom kralja Alfonza v Rimu potrjena. Ta zveza bi naj služila temu njegovemu cilju.

No, tu pa je delal račun brez krčmarja — brez Angležev.

Italijanski admiralški štab je izdelal z španskim vodstvom načrt skupnih vaj italijanskega in španskega vojnega brodogradništva. Skoraj polovica Sredozemskega morja je bila odrejena kot polje, kjer so se imele vršiti vaje. Že je bil določen dan počitka, ko se je kar naenkrat mesto špansko-italijanskega brodogradništva pojavila angleška vojna mornarica in imela svoje manevre v bližini Španije pri Balearskem otočju. Pa ne samo to. Težišče angleške evropske pomorske sile so prenesli iz severnih morij v Sredozemsko morje in Malto, to

najvažnejše angleško sredozemsko pomorsko oporišče so ojačili z največjimi in najmodernejšimi tipi angleškega vojnega brodogradništva.

Mussolini je bil razočaran s to izredno potezo angleške diplomacije. Takoj je poslal nekaj precej ostrih in neprijetnih not angleški vladi, vrzel na oder celo za Angleško neprijetno vprašanje Jubblanda, ali kakor se zdi, brez uspeha. Sicer mu je angleška socialistična vlada pravo prijazno odgovorila, sklicevaje se na angleško-italijansko prijateljstvo, započeto s krvjo. Toda Italijani vkljub vsemu temu prav dobro vedo, da so vsa angleška zatrdjanja prazne fraze, ki resno opozarjajo brate Italiane na »hands off« od angleških interesov.

Mussolini je hitro uvidel, da je preveč odkrito govoril o svojih namelih, pa je utihnil. Špansko-italijansko prijateljstvo se je baje malo ohladilo, vsaj v javnosti se ne sliši o kakšnih novih pri romanskemu karakteru potrebnih zdravilcah. Mogoče je Mussolini prišel do prepričanja, da od Špancev ni pričakovati velikih koristi. Poznejši dogodki pač pokažejo, kako sodi Mussolini o španskem zavezništvu. Za sedaj mislimo, da si je poiskal drugega in sicer močnejšega prijatelja — v Rusiji. Vsi glasovi svetovnega časopisja potrjujejo to mišljenje. Najprej priznanje Rusije, — potem sklenitev trgovske pogodbe in s tem v zvezi okrepitev italijanske prekomorske trgovine na obali Črnega morja, vse nekam kaže, da Mussolini išče v Rusiji tistega pomočnika, ki mu pomaga v Sredozemskem morju uničiti v prvi vrsti angleški, potem pa francoski vpliv v korist italijanskega.

Tu si je pač poiskal zaveznika, ki ima z Italijo nekako skupne interese.

Rusiji, ki še vedno računa na posest Carigrada in Dardanelskih ožin, širjenje angleškega vpliva v Orijentu ni nič kaj prijetno. Angleži so ji v tem oziru najnevarnejši nasprotniki. Že za časa svetovne vojne so bili proti ruski posesti Carigrada in Dardanelskih ožin, ki bi Rusijo razširile do prve pomorske sile v Sredozemskem morju. Tudi sedanja boljševiška Rusija ne zakriva te težnje. Zakaj pa je zahteval ruski delegat na zadnji konferenci proti oboroževanju na morju v Rimu tako veliko tonažo za rusko floto v Črnem in Sredozemskem morju? Ali ni v tem

Aleksei Tolstoj.

Polet na Mars.

Roman.

»Stirideset dni in stirideset noči so padali na tupo sinovi neba. Zvezda Talcetl je vzhajala po večerni zarji in gorela v nenavadni svetlobi kakor zlobno oko. Mnogi sinovi neba so padali mrtvi, mnogi so se ubijali ob skale in utonili v južnem oceanu, toda mnogi so dosegli površino tume in ostali živi.«

Tako pripoveduje letopis o velikem preseljevanju Magacitlov, to je enega izmed plemen zemeljske rase, ki je poginila od potopa pred dvajsetimi tisočletji.

Magacitli so letali v bronastih, jajcu podobnih aparatih ter uporabljali za kretanje rastnost semen. Obvladali so jo tako, kakor obvladate vi silo razkrajanja snovi. Tekom stiridesetih dni so zapuščali zemljo. Mnogo ogromnih jajc se je izgubilo v zvezdnem prostoru, mnogo se jih je razbilo ob površino Marsa. Neznatna količina se je spustila nepoškodovana na ravno ekvatorialno suho zemljo.

Letopis pripoveduje:

»Zlezli so iz jajc, ogromne postave in mrači. Sinovi neba so imeli rumena in ploščata lica, Ogrsje

in kolena jim je pokrival bronasti oklep. Na čeladi je bil oster greben in čelada je molela pred obraz. V levi roki je držal sin neba kratek meč, v desni zavoj hijeroglifov, ki so pogubili bedne in nerazumne narode tume.«

Taki so bili Magacitli, srđito in mogočno pleme. Na zemlji, na kopnem, ki se je spustilo na dno oceana, so osvojili mesto Sto Zlatih Vrat. Poznali so Višjo Modrost, toda uporabljali so jo za zlo, ker so bili sami zlobni.

Napotili so se v naselbine Aolov in osvojali to, kar so hoteli; kdor se jim je upiral, so ga ubili. Črede so haši pognali na ravnine in začeli kopati rove. Razorali so polje ter ga posejali z ječmenom. Toda vode je bilo v rovin malo in seme ječmena je poginilo v suhih in brezplodnih tleh. Tedaj so zapovedali Aolom, naj gredo na ravnino in kopljejo vodne kanale ter grade velike vodovode.

Nekatera plemena so ubogala in odšla kopat. Druga pa so dejala: »Nikar ne poslušajmo in pojimo priprence.« Vojska Aolov je odšla na ravnino ter jo pokrila kakor oblak.

Priprencev je bilo malo, toda poklicali so na pomoč priradne sile. Začele so divjati nevihte, tresle so se gore in ravnine in južni ocean je prestopil bregove. Z neba so padale strele. Drevesa in kamenje je krožilo po zraku in kakor grom so se razlegali glasovi Magacitlov, ki so čitali zakletve.

Aoli so ginili kakor trava pod snežnim meteljem. Prišleci so jih pobijali z meči ter jim pošiljali zmedo: čete Aolov so se korile med seboj ter smatrale druga drugo za sovražnika. Gorele so naselbine. Razpršile so se črede. Iz močvirij so prišleli srđiti ča in trgali deco in ženske. Pakji so opletali osamljene kočje. Truplozerci — ihi — so se odebelili in niso mogli letati. Mnogi so videli tedaj znamenje: na solnčnem zatonu se je dvigala nad obzorjem tume senca človeka — njegove noge so bile razkoračene, roke razprosrte, lasje na glavi pa kakor plamen.

Bližal se je konec sveta.

Tedaj so se spomnili prerokovanja:

»Postani senca pred zlom, bedni sin tume, in krvavo oko sina neba bo zaman prodrl tvojo senco.« Mnogo Aolov je odšlo k velikemu vrelcu Soam in tam so se skušali očistiti. Mnogi so šli v gore ter upali, da zaslišijo v meglenih kotlinah pesem ulle, ki očisti od zla. Mnogi so razdelili med seboj imetje. Oprostili so žalitve. Iskali so se v sebi in drug v drugem dobro in s pesmami in solzami radosti pozdravljali dobro. V gorah Lisiazirj verjamejo v Pastirja so zgradili Sveti Prag, pod katerim je ležalo zlo. Trije neugasljivi kresovi so čuvali Prag. Kdor se je hotel očistiti, je šel skozi ogenj. To je bil surov in vzvišeni vek.

Vojska Aolov je poginila. V gozdovih so bili uničeni pajkožerci. Zaslužniki so bili ostanki nbi-

čev-pomorščakov. Toda Magacitli se niso dotaknili onih, ki so verovali v Pastirja, niso se dotaknili Svetega Praga, niso se približali vrelcu Soam in niso hodili v globino gorskih kotlin, kjer je v opoldanski uri šumeči veter širil skrivnostne zvoke — pesem tulle.

Tako je minilo mnogo krvavih in žalostnih let. Prišleci niso imeli žensk — osvojevalci so morali umreti, ne da bi zapustili potomstvo. In glej, v gorah, kjer so se skrivali Aoli, so se pojavili glasnik — Magacitli iz izredno lepim obrazom. Bil je brez oklepa in meča. V roki je držal palico, na kateri je bila privezana preja. Približal se je kresovom Sveega Praga ter nagovoril Aole, ki so se bili zbrali iz vseh sotesk:

»Moja glava je odkrita, moje prsi so gole, — ubite me z mečem, če bom lagal. Mi smo — mogočni. Vladali smo na zvezdi Talcetl. Preleteli smo zvezdno pot, ki se imenuje rimska cesta. Osvojili smo tume in uničili sovražna nam plemena. Začeli smo graditi vodovode in velike kanale, da bi zbirali blagodejno vodo in namakali dolej brezplodne ravnine tume. Zgradimo veliko mesto Soacero, kar pomeni Solučno Naselbino, življenje damo vsem, kdor hoče živeti. Toda žensk nimamo in umreti moramo, ne da bi izvršili svoj načrt. Dajte nam vašo dekleta in rodili bomo z njimi plemo, ki naseli suho zemljo tume. Pridite k nam in pomagajte nam graditi.

dokazano, da tudi sedanja Rusija ni opustila gornjih zahtev?

V zadnjih dneh razpravljajo vsi svetovni listi o zblizanju med Rusijo in Italijo in Rusijo, Italiji, ki je po ninstališčem Italije v vprašanju pripadnosti Besarabije Rumunski, ko se je Italija postavila na stran Rusije. Govoré je tudi o razdelitvi politične in trgovske interesne sfere na Balkanu med Italijo in Rusijo. Italija, ki je po ninskem sporazumu zagospodovala nad Jugoslavijo — naj pripade še Albanija in Grška Rusiji pa Rumunska, Bolgarska in Turška. Kakor se vidi, je Mussolini dober računar in hodi po poti, ki si jo je začrtal. Najpreje na Balkan, potem pa v Orijent in italijanski trgovini so za stoletja odprta vrata. Seveda je vse to načrt poedince — človeka, ki je zmotljiv in kateremu tudi najmanjši dogodek lahko prekrži najboljše račune, posebno pa v tem slučaju, ko ima za nasprotnika — Angleža, — ki vlada še vedno celemu svetu. Anglež se ne bo tako lahko umaknil s pota, ki vodi skozi Gibraltar mimo Malte, Cipra, Sueza itd. v Indijo, Avstralijo, v izvir angleškega bogastva.

Mogoče se bodo pa tudi skoraj križali ruski in italijanski interesi.

Na vsak način nam obeta najbližja bodočnost zelo zanimive dogodke. Kdor bo sledil tej diplomatični bitki, bo užival pri merjenju sil posamihi nasprotnikov. Upajmo, da ostane res samo pri

diplomatični bitki — samo rožljanju s orožjem, kajti svet, ki je še pred kratkim plaval v morju krvi — ni še prebolel vseh krvavih ran.

Na katero stran se opredeli naša država, ni še jasno — biti moramo na straži. Saj pojde za našo kožo. In naš zaveznik onstran morja bo gledal, da nas čim prej odere. Ojačiti moramo našo državno misel ne samo z likvidiranjem notranjepolitičnih sporov, nego moramo tudi naše zunanjepolitične stališče čim bolj utrditi in uveljaviti.

Zavedati se moramo, da smo posetniki nad 600 kilometrov dolge morske obale, da so naša pristanišča, — najboljše svetovne prirodne vojne luke in da si moramo to našo obalo čim prej zavarovati ne samo z dobro kopno vojsko, nego tudi z močnim vojnim brodom, ki bo v momentu potrebe zabranilo vsakomur uničenje naše državne samostalnosti.

Do sedaj še nismo storili ničesar za obrambo naše obale. Čeprav je ta popolnoma nezavarovana in na vseh mestih izpostavljena napadu vsakega, tudi najmanjšega sovražnika — ne pripisujemo temu dejstvu nobene važnosti. In tako smo tudi v proračunu za leto 1924-25 določili za njeno obrambo malenkostno vsoto 125 milijonov dinarjev, svotico, ki komaj zadostuje za tekoče potrebe.

M. P.

Zadnji obupni poizkusi opozicijskega bloka.

Nové mahinacije o reviziji ustave. — Volilni mandat nacionalnemu bloku zasiguran.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) V Beogradu je nastopilo včeraj in danes velikonočno praznično razpoloženje. Ne vrste se nikakoli odločilni politični dogodki. Opozicijski blok pač napenja svoje zadnje sile in porablja skrajna sredstva, da bi na kak način preprečil odločitev krone za volilni mandat nacionalnemu bloku. Po svojih mahinacijah se med blokisti posebno odlikujejo slovenski klerikalci, ki po svojem beogradskem političnem agentu razširjajo v opozicijski tisk največje gorostasnosti. Tako javlja klerikalni in klerikalno naklonjeni tisk o dr. Lukinčevi avdijenci pri Nj. Vel. kralju, da je bil v tisti avdijenci predsednika samostojnega demokratskega kluba porazen in da so o tej avdijenci včeraj razpravljali radikalni ministri v Pašičevem kabinetu. Tu so baže ugotovili, da je izgubljeno vsako upanje, da bi koalicijska dobila mandat za volitve ter so baže nekateri radikalni ministri predlagali, da se takoj poskusi stopiti v stik s Hrvati in Slovenci in da se predlagajo kralju volitve s parolo: »Revizija ustave.« (?)

Z ozirom na velikonočni odmor je naš domoljubni porabil priložnost, da je posetil več politikov ter se pri njih informiral o situaciji. Nekateri politiki opozicijskega bloka so izjavljali, da ne morejo opustiti dvoma in prepričanja, da Radić vodi posebno politiko in da kooperira po lastnih metodah s Pašičem v namenu, da pride čimprej do volitev. Na opozicijski blok sedaj tudi konstermirajoče vpliva konstatacija fondonske »Morningpost« glede Radićevega interviewa. Blokaši so takoj avtentičnost te izjave. Sedaj pa »Morningpost« priobčuje decidirano izjavo svojega dunajskega dopisnika, da je izjava pravilna in da jo je v originalu potrdil tudi Stjepan Radić, predno jo je oddal svojem listu, kakor je to naš list že včeraj javil.

Vse kombinacije o vladi opozicijskega bloka in o koncentracijski vladi so se izkazale za nepravilne in za poskusne balone. Klerikalna kombinacija o volilni vladi s parolo: »revizija ustave« spada v sfero fantastičnih kombinacij blokaških politikov. Znano je namreč, da kralj na dvor pozvanim načelnikom parlamentarnih skupin ni odkril svojih pravih namenov in ciljev, nego je samo želel, da čuje njih mnenje o raznih

vprašanjih, ki so v zvezi z rešitvijo krize. Opozicijski blok je do zadnjega tudi računal na nekaj razkol v radikalni stranki in da morebiti potegne Nastas Petrović za seboj nekaj radikalnih poslancev. Ta nada je ostala samo nada.

V vseh parlamentarnih krogih danes bolj in bolj prodira misel o razpustu skupščine in razpisu novih volitev. Za volitve ste najmočnejši skupini v parlamentu radikalni in radićevci. Vprašanje je sedaj samo, komu bo poverjen volilni mandat. Za volilni mandat ima najmanjši šans opozicijski blok. Treba danes računati s Pašič-Pribičevićevim volilnim mandatom kot s gotovim dejstvom. Formelno volilni mandat še ni podan Pašiku. Sigurno pa je, da se se stavi za ta slučaj nova vlada, v katero vstopijo samostojni demokratije, čeprav deluje močno struja proti temu.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Opozicijski blok in bolj izgubljajo upanje, da bi se kriza rešila po njih intencijah in v njih korist. Nasprotno stvari se tako razvijajo, da je sedaj gotovo, da se bo rešitev krize, katere je formalno pričakovati že med velikonočnimi prazniki ali pa takoj po velikonoči, končala v smislu Pašičevega načrta. Radikalni mirno, trezno in hladnokrvno pričakujejo odločilnega trenutka, ko kralj poveri mandat za sestavo nove vlade volilnemu državniku. Mandat bo poverjen osebi, ki odločno zastopa načela vidovdanske ustave in pa sedanjo državno ureditev. Nacionalni blok kot enotna skupina, ki zastopa in brani ustavo, državno in narodno edinstvo, je edini poklican, da izvede vse priprave v svrhu apelacije na narod.

Opozicijski blok sami uvidevajo, da niso uspeli s svojimi političnimi trikovi in skušajo sedaj na vse mogoče načine onemogočiti volilni mandat nacionalnemu bloku. V tem postopanju je žel opozicijski blok tako daleč, da je začel zlorabljati stališče krone ter jo vlačiti v dnevne politične prepire. Takorekoč glavni organ opozicijskega bloka »Novosti« danes baš v svoji velikonočni številki najbolj pritiskajo na krono, opozarjajoč jo, da ima krona sedaj važno in veliko vlogo, da krona nosi direktno odgovornost za posledice take ali druge rešitve krize.

DEMARŠA ZAVEZNIKOV V BERLINU.

— Pariz, 26. aprila. (Izv.) Po poročilu zveziščitnega tiskovnega urada so poslanci zaveziščitnih vlad storiili v Berlinu pri nemški državni vladi korake, ki opozarjajo na nevarnost nemških tajnih organizacij, ob enem zahtevajo, da nemška vlada stori vse proti organizacijam, ki ogrožajo obstoj evropskega mira. Demarš je bila izročena včeraj dopolne.

— Pariz, 26. aprila. (Havas). Poslanci zaveziščitnih držav so ponovno opozorili nemško državno vlado na delovanje tajnih družb, ki pomenja nevarnost za okupacijske čete. Državna vlada je bila pozvana, da ukrene vse potrebne varnostne odredbe.

SESTANEK NARODNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Dne 3. maja je od strani predsedstva narodne skupščine pisмено sklicana plenarna seja. Predsedstvo je včeraj poslalo vsem poslancem pisμένο pozive k seji. Od strani predsedstva so storjene za to vse parlamentarnotehnične odredbe. Posamni klubi so pisμένο pozvali svoje člane, da imajo biti že pred 3.

Pravoslavni velikonočni prazniki.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Današnji beogradski listi oznanjajo v prazničnih oblikah nastop pravoslavni velikonočni prazniki. Vsi volilni politični listi prinašajo članke izpod peres uglednih politikov, književnikov, znanstvenikov in drugih kulturnih delavcev. V »Politiki« priobčuje univ. prof. Slobodan Jovanović uvodnik o vprašanju razpusta skupščine z državno-pravnega stališča, kakor tudi s stališča parlamentarizma in ustave. Po mnenju Jovanovića, ki najprej podaje kratak pregled o razvoju parlamentarizma v Angliji, ni razpust skupščine odvisev v smislu parlamentarnih običajev niti od stališča krone niti od vlade, nego od stališča samega parlamenta. Vprašanje razpusta skupščine je pri nas ustavno-pravno vprašanje in se o tem vodi že 20 let prepir. To vprašanje je vedno odprto in bo ostalo še dalje. Finančni minister dr. Stojadinović ravno tako v »Politiki« priobčuje gospodarski članek o vrednosti obveznic za vojno odškodnino. Po njegovem mnenju je sedaj težaj teh obveznic premahen in ne odgovarja dejanski vrednosti in bi moralo 2½ % obveznic znašati več kot 140 dinarjev. Navaja razne razloge za ta pojav in zaključuje, da bodo tudi naši državni papirji stalno rastli. V »Novosti« priobčuje univ. prof. Slobodan Jovanović vsebino zanimivega ustavnega načrta, ki ga je izdelal ministrski predsednik Nikola Pašić 1. 1883. »Samouprava« pošilja pristašem radikalne stranke velikonočni pozdrav in opisuje v poetičnih besedah politični položaj naše države, nad katero je razpel zadnji čas zli duh svoja črna krila. Pristaši države ne bodo izgubili trdnje in žive politične samozvesti in bo moral zli duh izginiti kakor gine in se topi sneg pred toplimi žarki spomladnega solca. Od radikalne strani bo storjeno vse, da se čimprej zavarujejo obči narodni, državni in življenjski interesi. Storjeno bo vse, kar je mogoče.

ROMUNSKA PRIPRAVLJA MOBILIZACIJO.

— Praga, 25. aprila. (Izv.) Iz Budimpešte javljajo: Na Sedmograškem so romunske politične oblasti nalepile oglase, ki pozivajo moško prebivalstvo, da mora biti za vsak slučaj pripravljeno, če se proglasi vojaška mobilizacija. Vsi moški od 20. do 42. leta morajo v 24 urah nastopiti vojaško službo pri svoji četi.

POTOVANJE DR. BENEŠA V ITALIJO.

— Praga, 25. aprila. (K) Tukajšnji politični krogi govore, da minister zunanjih zadev dr. Beneš odpotuje najbrže sredi meseca maja v Italijo, kjer se sestane z Mussolinijem.

— Praga, 25. aprila. (Izv.) Potrjujejo se vesti, da odpotuje meseca maja minister dr. Beneš v Italijo. To potovanje ima za cilj, da Českoslovaška pristopi v gotovi obliki italijansko-jugoslovnski prijateljski pogodbi. Dr. Beneš potuje meseca julija v Ameriko.

— Praga, 26. aprila. (Izv.) Dan odhoda dr. Beneša v Italijo še ni definitivno določen. Potrjuje se vest, da je cilj njegovega potovanja sklenitev sporazuma, kako naj se Českoslovaška pridruži italijansko-jugoslovnski pogodbi.

Zblizanje Madžarske in Male antante.

— Rim, 26. aprila. (Izi.) O raznih vestih iz Londona in Pariza glede zaveziščitnih pogodb ki bi se imele skleniti med nekaterimi balkanskimi in zapadnimi državami, tukajšnji diplomatični krogi trde, da niso v marsičem povsem točne in resnične. Razširjena je tudi vest, da se sedaj vodi živahna korespondenca med Beogradom in Rimom glede sklenitve zveze med Českoslovaško in Italijo. Jugoslovnska vlada odločno demantira take vesti. Italijanski tisk posveča tudi veliko pozornost posetu jugoslovnske kraljevske dvojice v Parizu. Različno komentirajo diplomatični krogi začetek jugoslovnsko-madžarske konference v Budimpešti oz. v Beogradu. Naglašajo mnenje, da je madžarska vlada najprej v Pragi in v Bukarešti, sedaj v Beogradu storiila korake, da bi se ustvaril nekak modus vivendi za približanje Madžarske državam Male antante. Ta korak pomenja mnogo. Po satrdilu »Tribune« bi zblizanje Madžarske državam Male antante moglo povzročiti povsem novo orientacijo italijanske politike na Balkanu.

ANGLEŠKO-RUSKA GOSPODARSKA POGODBA.

— London, 26. aprila. (Reuter) Danes dopoldne se je sestel podobor angleško-ruske konference, ki ima razpravljati o ureditvi ruskih dolgov. Delegat Rakowski je izjavil, da se doslej zelo povoljno razvijajo pogajanja glede vprašanja in da se niso pojavile nikake resne difference.

Politične vesti.

— Konferenca opozicijskega bloka na Dunaju! Kakor poroča beogradski »Balkan«, se sestane na pravoslavni velikonočni ponedeljek celokupni opozicijski blok na Dunaju, da s Stjepanom Radićem podpiše definitivni sporazum ter določi podrobnosti vladnega programa, ki naj ga izvede od opozicijskega zborovanja baže udeležijo sam Davidović s poslancema Pečićem in Dukancem, za SLS poslanec Sušnik, za Radićev stranko pa ves odbor v Zagrebu. Ali je ta vest resnična? Ne moremo verjeti! Pot Ljube Davidovića na Dunaj bi značila konec njegove politične reputacije v Srbiji!

— Le počasi in brez zavijanja! »Slovenca« je hudo spekla naša večerajšnja ugotovitev, da njegove psovke žalijo nacionalni čut trezne jugoslovnske javnosti. Pobalinstvo nam očita gospoda, ki z batinami in pestmi napada mirne zborovalce. Proti komu besne klerikalci, koga oblivajo s pomiljami in komu velja njih divja gonja, ki je na dnevnem redu, odkar je klerikalni gospodi odklenalo na najvišjih upravnih mestih? Proti vsaki vladi, v kateri ne sedi dr. Korošec. V enaki meri in z enako besnostjo se je zaletavalo klerikalno časopisje v koalicijsko in kasnejšo radikalno vlado, kakor se zaganja sedaj v nacionalni blok. »Slovenec« se hoče izmuzniti, češ da napada in psuje samo Pašiča, Markovića, Kojića in Jančevića. Kaj pa je nacionalni blok? Ali so to tri osebe, ali pa predstavlja največjo stranko v Jugoslaviji plus velik del demokratske stranke in vse tiste jugoslovnske kroge, ki odločno odklanjajo separatistično-avtonomistično ali celo hrvatsko republikansko koncepcijo? Kadar govorimo o nacionalnem bloku, ne smemo pozabiti, da stoje za to koncentracijo naših nacionalnih sil vsi zdravi, trezni in patrijotični elementi Jugoslavije. Trditve, da tvorijo nacionalni blok tri ali štiri vodilne osebe, je smešna, kakor bi bilo smešno trditi, da je SLS in dr. Korošec eno in isto. Temu bi se gotovo uprli tudi klerikalci. »Slovenec« in drugo klerikalno časopisje pa rotni proti nacionalnemu bloku kot takemu in neprestano ponavlja, da je to blok korupcije, banditizma, terorja, plačkanja itd. Gre torej za brezvestno gonjo, za obrekovanje in častikrajo vsem tistim, ki stoje za opozicijskim blokom. To ve prav dobro tudi »Slovenec« uredništvo, ki pa je moralno tako padlo, da očita pobalinstvo drugim, četudi je samo vzelo pobalinstvo takorekoč v zakup. Ugotovili smo samo dejansko stanje, da klerikalci s psovkami in pomiljami, ki jih izlivajo dan na dan na vlado nacionalnega bloka, žalijo in izživajo vse tiste kroge, ki so pristaši narodnega in državnega edinstva. Sodobno pobalinstvo prepučamo javnosti.

— In hvala Bogu, v našem tabornu so danes zbrani vsi pošteni Slovenci, Hrvati in Srbi. Tako vzklika današnji »Slovenec« v uvodniku, v katerem pozivajo braniti opozicijski blok in predstojeci poraz klerikalne stranke. Najbolj interesanten pri tem stavku je odstavek »hvala Bogu«, kakor da je sam Bog v nebesih povzročil in blagoslovil zvezo SLS z Radićem republikansko in Spahovo muslimansko stranko v Bosni ter obema tema voditeljema užgal pečat poštenosti (Radić in poštenost!) ter moralnost (Spaho in spolna moralnost!). Res so globoko padli ti klerikalci! Ko bi se vsaj zadovoljili z lastno poštenostjo! Ne, hvala Bogu, so še zraven tega pošteni vsi njihovi zavezniki, tudi komunisti v ljublj. občinskem svetu!

— Apostol Balkana in balkanskega mira je postal Stjepan Radić, odkar je prisodil Makedonijo Bolgarom. Tako ga imenuje namreč bolgarski tisk! Res ne vemo, ali naj sedaj sodimo Radićevu pamet po bolgarskem oboževanju »balkanskega apostola« ali pa Bolgare po njihovem »človečanskem« zavezniku?

— Radićeva propaganda, ubogi klerikalci! Poleg ljubljanskega »Avtonomista« izhaja v Sloveniji še drugo, jako originalno glasilo slovenskega avtonomizma. Imenuje se »Murska Straža«. Namenjena je »neodvisnim« obmejnim Slovincem. Ta list servira tamšnjemu seljaštvu v zadnji številki sledeče modrosti: »Vsak Slovenec: 1. Naj misli s svojimi možgani, 2. Naj vsako nedeljo čita »Avtonomista« in »Mursko Stražo«, 3. Naj se zaveda, da je človek! To poslednje navodilo je res interesantno, ker se zdi, da se doslej uredniki »Murske Straže« niso smatrali za ljudi, marveč za štirinožce! — Spričo take pisave se človek povprašuje, ali smo Slovenci res padli na tako nizek nivo, da sme naš narod zapeljivati že vsak bedak. Poleg »Avtonomista« ima sedaj Radić v Sloveniji za glasilo še »Mursko Stražo«, ki so jo prej financirali klerikalci! Od kod ti novci, ki jih troši Radić?

— Madžari in volitve v skupščino. Po poročilu madžarskih listov v Banatu se nameravajo Madžari udeležiti

prihodnjih skupščinskih volitev s samostojnimi kandidatskimi listami. Listi pa tudi pripominjajo, da je 25 vojvodinskih občin, kjer bivajo Madžari v velikem številu, obljubilo radikalni stranki svojo pomoč pri volitvah.

— Razmejitev med Jugoslavijo in Albanijo. V Beograd je prispel angleški polkovnik Gibbs, predsednik medzavezniške razmejitvene komisije za Albanijo. Meje med Albanijo in našo kraljevino so skoraj že na vseh točkah definitivno določene. Albanci se upirajo samo dvema našima zahtevama. Naša vlada zahteva, da se samostan Sv. Nauma kot nacionalno svetinjo prizna nam in da se dalje prizna tudi selo Vrmoš, ki je bil priznan Črnogorski že v berlinski pogodbi. Italijani skušajo zagovarjati stališče albanske vlade, ker bi radi dobili ribolov v jezeru, ki se nahaja pri samostanu Sv. Nauma.

— Jugoslovnsko-madžarska pogajanja. Radi tehničnih ovir so za 1. maja določena jugoslovnsko-madžarska pogajanja preložena do 12. maja.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 20. zvečer.

26. aprila sobota: Kamela skozi uho šivanke. Red E.
27. aprila nedelja: Ana Karenina. Izven.
28. aprila ponedeljek: Dom. Red D.

Opera.

Začetek ob 20. zvečer.

26. aprila sobota: Madame Butterfly. Gostovanje tenorista Tomiča z opere Narodnega gledališča v Beogradu. Red D.
27. aprila nedelja: Traviata. Gostovanje gospe Vesel - Polja iz Zagreba in z. E. Tomiča iz Beograda. Izven.
28. aprila ponedeljek: Zaprti.

— Velika repatica. Na splošno željo uprznorj Citalnica v Sp. Šiški v nedeljo 27. tm. že v tretji, dobro znano burko v treh dejanjih »Velika repatica«. Kdor se hoče od srca nasmejati naj ne zamudi te prilike in pride ob pol 8. uri zvečer v dvorano z Valjaveca. Začetek točno ob 8.

— Gostovanje gospoda Z. Tomiča, tenorista beogradske opere, v Ljubljani. Danes zvečer gostuje v naši operi tenorist beogradske opere gospod Z. Tomič in sicer nastopi v vlogi Pinkertona v operi »Madame Butterfly«. Gospod Tomič je mlad nabuden tenorist, ki je dosegel do sedaj v vseh svojih vlogah in kreacijah najlepše uspehe ter postal ljubljeneec gledališke publike. V naši operi nastopi tudi v nedeljo kot Alfrid v operi »Traviata«. V tej operi nastopi poleg njega še gospa Vesel-Polja v vlogi Traviata, starega Germona pa polje gospod Popov. Sobotna predstava se vrši za red D. nedeljska vprizoritve »Traviata« pa kot izven predstava. V drami se vprizoritve češka veseloigra »Kamela skozi uho šivanke« za red E. v soboto zvečer.

— Nedeljska dramska predstava. V nedeljo se igra v drami »Ana Karenina« v Putiatovi režiji in ne kakor je bilo prvotno javljeno izjava slovenske igr »Dom«.

— Louis Illing, stari naš znanec Illič, ki je pred desetletji začel z umetniško karjiero med nami v Ljubljani in ki se je potem razvil v prvovrstnega tenorja, nastopa pravkar v Berlinu v novi Straussovi operi »Kleopatrin biseri«. Celokupna berlinska kritika posveča premijeri te opere zelo laskave ocene, pri čemur spominja poleg odlične pevke Fritz Massary v prvi vrsti tenorista Illinga-Illiča in hvati v zelo laskavih izrazih njegovo igr in petje. »Moderne Welt«, »Die Woche« in drugi listi prinašajo tudi Illičeve slike. Ali bi res ne bilo mogoče pridobiti z. Illiča, da gostuje v Ljubljani v kakli tenorski vlogi?

Glasbeni vestnik.

— Vahilo. Leta 1884. se je ustanovilo v Ljubljani pevsko društvo »Slavec«. Narodna zvest je tedaj prešinila slovenskega obrtnika, delavca in enako misleče, da so si podali roke v bratovski slogi, si ustanovili pevsko ognjišče ter poklicali v življenje prvo pevsko društvo v Ljubljani. Od vsega početka do danes je ostal »Slavec« zvest svoji nalogi, ki jo je sprejel pri svoji ustanovitvi in ki mu je bila in mu je smernica-vodnica v njegovem delovanju. Hvaležni smo možem-ustanoviteljem za njih požrtvovalno delo. V dolgih 40 letih je stal »Slavec« krepko na braniku za čast slovenske in slovenske pesmi, s katero je vneval slovenski narod pri mnogobrojnih narodnih prireditvah. Slovensko pesem pa je širil ne samo po našem jugu, temveč jo je ponesele daleč iz ožje domovine tja na sever med brate Čehi. Mnogobrojne so prireditve, ki jih je zasnoval »Slavec« v teh letih v lastnem področju; ob važnejših prilikah pa je imel vedno pred očmi širše kulturno obzorje, ki naj posega globlje v pevsko delovanje. Tako je bila ob društveni desetletnici leta 1894. sprožena misel, naj se osnuje »Zveza slovenskih pevskih društev«, ob Slavčevi petindvajsetletnici leta 1909. pa ustanovitev »Zveze Slovanskih pevskih društev«, katere udeležitev je prevzela pri slavnosti nazvoča »Ustredni jednota zpěveckých spolků Českoslovanských« v Prazi po svojih zastopnikih, na čelu im tedajni predsednik I. M. dr. Karel Motěl. Politične razmere pred vojno in posledice vojne meteža so za nekaj let preprečile ustanovitev »Zveze slovanskih pevskih društev«; letos pa se je ta misel dvignila in se bo uresničila v tekočem letu. Letos proslavi »Slavec« svojo štiridesetletnico, sicer skromno, a vendar primeruo

po tem sporedu: 1. V soboto, dne 3. maja 1924: »Slavnostni koncert v veliki dvorani hotela »Union« pod vodstvom društvenega pevovodje gospoda prof. Josipa Brnobića. 2. V nedeljo, dne 4. maja 1924: »Slavnostno zborovanje« v veliki dvorani »Narodnega doma«. 3. Po slavnostnem zborovanju otvoritev »Slavceve razstave« pod geslom: »Slavce 1884—1924« v društvenih prostorih v »Narodnem domu«. 4. V nedeljo, dne 1. junija 1924: »Velika ljudska slavnost« pod mitnim nebom. 5. Prireditev pokrajinskih koncertov izven Ljubljane. S tem dajemo prirediteljem društvene štiridesetletnice na znanje ter vabimo k prijaznemu odzivu: ona bratska društva pa, ki jim dopuščaj razmere, vabimo k sodelovanju pri veliki ljudski slavnosti ter prosimo pravočasnega obvestila, da jim zamoremo po možnosti pravočasno oskrbeti znižano železniško vožnjo. Nadalje prosimo bratovska društva za podatke o krajevnih razmerah, če so ugodne za prirediteljev pokrajinski koncert v dotičnem kraju. S pevskega pozdravi: Odbor pevskega društva »Slavce« v Ljubljani.

— Koncert Francoskega kvinteta na pihal. Člani kvinteta, ki priredijo svoj koncert v Ljubljani v torek, dne 29. tm. so člani francoskega društva: La Societe des Instruments a Vent de Paris, katerega je ustanovil slavni flavtist Pavel Taffanel 1879. leta. Ko je postal on dirigent pariske opere, je prevzel društvo njegov učenec Filip Gaubert. Njemu so se pridružili Luis Bas, Ahil Grass in Julij Vialot, ki so se danes člani tega kvinteta. Mesto flavtista Taffanella je vstopil Rene Le Roy najboljši flavtist francoske šole. Vsi gospodje so obenem tudi profesorji raznih konservatorijev oziroma solistralci največjih orkestror. Vsled prevelike zaposlenosti špejčno v Parizu in s koncerti na francoskem splošno, niso mnogo potovali po Evropi. Letos pa so šli na povabilo Čehoslovaške republike na tritedensko koncertno turnejo po Čehoslovaški in pred svojim povratkom v Pariz koncertirajo še 28. tm. v Zagrebu in 29. tm. v Ljubljani. Tako se nam Ljubljancem nudi redka prilika čuti te mojstre na našem koncertnem odru. Koncert se vrši v Unionski dvorani in so vstopnice na prodaj v Matični knjižarni.

— Spored Slavcevega slavnostnega koncerta v soboto 3. maja v Unionu. 1.) B. Smetana: Ouverture iz opere »Libuša«. Izvaja orkester drav. div. obl. 2.) a) Rimski-Korzkav: Arijia Sobakina iz opere »Carjeva nevesta«. b) Rahmaninov: »Go spod je vstale« c) Rahmaninov: »Modrost in cilje« pje g. Julij Betetto. 3.) a) Jos. Brnobić: »Jadna draga«. b) Jos. Brnobić: »Mesečina« c) Fr. Gerbić: »Žitno polje« d) E. Adamić: »Ecce dolor«. Mešan zbori, a capella. 4.) P. J. Čajkovski: »Marche slave«, za orkester. 5.) a) A. Lažović: »Zunaj na rahlo sapica pihaj«. b) Jos. Brnobić: »Infra«. c) Glière: »Mi plovemo« pje ga. Pavla Lovsetova. 6.) St. Premr: »Solna pesem sv. Frančiška« za sopran solo, ga. Pavla Lovsetova, bas-solo, (g. Betetto): mešan zbor in orkester. 6.) St. Premr: »Jugoslovenska himna« za meš. zbor in orkester. Začetek ob 20. uri. Vstopnice se dobe v Matični knjižarni.

— Mladino ljubljanskih srednjih in strokovnih šol opozarjamo na mladinsko predavanje, ki se vrši v nedeljo dne 27. tm. ob pol 11. uri, v Filharmoniji. Na tem mladinskem predavanju o raznih instrumentih g. pros. Emil Adamič, instrumentar predvaja pa člani orkestra Narodnega gledališča v Ljubljani. Vmes nastopi znani in izvršni slovenski kvartet. Mladino vabimo ponovno k temu predavanju.

— Na koncertu »Državnega ženskega nečistišča« v Mariboru 3. maja t. l. sodelujeta kot solistki gospodični Zora Ropasova, opera pevka v Ljubljani, in Marija Radova, profesorica na Glasbeni Matici v Mariboru, na klavirju pa gospodični Marija Finžgarjeva, profesorica na Glasbeni Matici v Mariboru, in Minka Zachertova, profesorica glasbe v Mariboru.

— Skladbi: I. Jugosl. lov. Koračnica »Srečni lovec« za enoglasno petje s spremljevanjem klavirja in violine ter »Slavnostni napjev« — Jugoslavija« za moški zbor, bariton solo in klavir, avtorja I. Rozmana, ste na prodaj v Jugoslovenski Narodni knjižarni ter knjižarni Kleinmayer in Bamberg v Ljubljani.

— Čekoslov. Obec v Ljubljani. V nedeljo 27. t. m. Loutkove divadlo se neiraje. V nedeljo dne 4. kvetna poslednji predstaveni s katerouž konči letošnji divadelni sezona.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) priredi svoj prvi letošnji pešizlet (v civilu) v nedeljo dne 18. majnika na Smarno goro. Zbirališče pred Nar. domom, odhod točno ob 13. — Dne 10. in 11. majnika vrši se izlet moških dece v Polhovgradec, povratek čez Grmado, Katarično, Toško čelo in Podatik. Odhod iz Ljubljane v soboto ob 14. izpred Nar. doma; v Polhovem gradu večerja in prenočišče v nedeljo jutraj odhod na Grmado, povratek v Ljubljano med 19. in 20. uro. Prireditelj za nedeljo je vzel s seboj. P. t. reditelj se vabijo, da se udeležijo vsaj delnega izleta in prihitijo v nedeljo 11. V. svoji deci nasproti na Grmado, Sv. Katarino ali na Toško čelo. Bratje in sestre udeležujejo se izletov in pristo naravo v kar največjem številu! Zdravo! Odbor.

— Sokol v Radovljici vabi vse prijatelje plesa in neprilicne zabave na »Zaključni plesni venček«, ki se vrši v soboto 3. maja ob 20. Sodeluje orkester Sokola I. iz Ljubljane. Vstop proti vabilu oziroma sokolski izkaznici. Če kdo ni prejel vabila naj pošlje naslov na Sokola v Radovljico, da se mu ga dostavi. — Oblika promena, odnosno salonska. Posetite mnogoštevilno.

— Tombola Sokola I., ki se vrši 18. maja, bo res ena najbolj bogatih na dobrih. Drugi teden se tablice prodajajo po vseh tržnicah a Din 2.50, tako da jih lahko vsako kupi.

— Sokol Ljubljana II. priredi v nedeljo dne 27. t. m. za vse članstvo in naraščaj obvezen pešizlet na Iški Vintgar. Članstvo v kroju. Zbirališče pri mostu čez Grubarjev kanal na Karlovi cesti točno ob 7., odhod točno ob 7. in četrt na Ig. Na Ig. med 10. in 11. uro zajuterk. Obed v Iškem Vintgarju, prehrano je vzel s seboj. Povratek z večernim vlakom preko Škofelje, prihod v Ljubljano ob 20. Bratska društva in Sokolu naklonjeno občinstvo dobrodošli.

Književnost.

— »Ljubljanski Zvon« prinaša v aprilski številki tole vsebino: Ferdo Kozak: Gospe A. — Mirko Pretnar: Pada mrak na trdnja polja. — Juš Kozak: Šentpetar. — Dr. Ivan Prijatelj: Vloga omladine v prvem odobliu »mladoslovenskega« pokreta. — F. M. Dostojevski. — Vladimir Levstik: Stavrogina izpoved. — Dizma: Literarni epigrami. — Cvetko Golar: Svetnik. — Karlo Kocijančič: Pogledi. — Tone Seliskar: Umazana povest. — Avg. Pirjevec: Maks Pleteršnik. — M. Dolenc: Slovensko ljudstvo na Dolenjskem pred štirimi, tremi stoletji. — Književna poročila. — Kronika.

— Narodne priče, što ih je preveo s ruskega Drag. Mihajlovič upravo su izašle kao druga knjiga »Dječije Biblioteke« koju izdaje »Prosvjetna nakladna zadruga« Zagreb, Mošinskoga ul. 6. U ovoj je knjizi sabrano osamajst narodnih priča iz zbirke A. N. Afanasijeva a urešena je s više ilustracija i teksta i naslovnom slikom u tri boje, što ih je izradio Vilko Gecan. Cijena D 15.— dobiva se kod izdavača i u većim knjižarama.

Julijska Krajina.

— O raznarodovanju v Juljski Benčiji. Iz nekoga pisma posnemamo: Sistematično gre to grdo delo svojo pot naprej. Denuncirali so slovenske uslužbenice in tako so polagoma odpadli že skoraj vsi, še toliko hitreje vsled zahtirnih informacij, ki so izbornu službi vladnemu namenu, da se polagoma iztrebi vse slovensko uradništvo in se nastavi med Slovenci izključno le italijansko uradniško osebje. Vsak italijanski uslužbenec prinese s seboj polno vrečo politike. Od zadnjega financarja do najvišjega uradnika, vse hoče prispevati pri »asimilaciji«. Finančno ravnanjstvo v Trstu je bilo prvo, ki je odpravilo slovenske uradnike in uvedlo čisto italijanske tiskovine. Sledile so vse druge oblasti. Najhuje, pa najznačilneje, kar je vlada ukrenila, je bilo to, da so tudi justico vpregli v politiko. Tako mora danes slovenski domaćin občevati s tujerodnim sodnikom potom tolača in seveda mora tega plačati drago iz svojega žepa. Nadvse čudno je to, da živi pri višji deželni sodnji predsednik z mislijo, da se bo ljudstvo v treh mesecih poitalijančilo, ako bodo sodniki občevali z njim samo italijansko. Italijanska vlada neprestano naglašuje potrebo prijateljskih odnosov z jugoslovensko sosedo in italijanski delegati se trudijo, da bi si izvojevali ugodno trgovsko pogodbo, vendar pa gre zatiranje jugoslovenskega življa v Juljski Krajini sistematično svojo pot dalje. Tu intant se čuje iz ust kakega visokega uradnika beseda, ki naj bi merila na pomirjevanje in ustvarjanje dobrih razmer med prebivalstvom J. krajine, ali vse take izjave niso odkritosrčne, marveč so samo priložnostne in zato brez vsake vrednosti. Italijanski politiki včasih pomembno povedo, da dokler bo v Beogradu tako, kakor je sedaj, se nič ne spremeni v politiki, uvedeni v Juljski Krajini!

— Odpadniki. Pred vojni komisijo v Voioskem je stopil volilec, ki je rojen v tržaški okolici in ki je bil nekdanji dober Slovenec. Povedal je s silno nerodnimi besedami, ki naj bi bile italijanske, da bo glasoval za fašiste. Predsednik mu je razložil, da mora oditi v kabino in tam naj glasuje po svoji volji. Ta volilec pa ne razume toliko italijansko, zato je začel kar tam pred predsednikom črtati glasovnico. Predsednik pa se je znova trudil, da bi mu dopovedal, da mora v kabino. Končno je pristopil neki slovenski volilec in povedal onemu odpadniku po slovensko to, kar mu je pripovedoval in naračal predsednik po italijansko. Potem je odšel ta nerodni človek v kabino in tam namazal glasovnico po svoje. Smejala se mu je vsa komisija in med Italijani so padale nanj zaničljive besede tačas, ko je ta slovenski izdajca glasoval za fašistovsko listo. Tako odpadniško bitje ne zasluži drugega, kakor zaničjevanje na naši in italijanski strani in takega zaničjevanja je bil odpadnik tudi deležen.

— Pretep v Čepovanu. Te dni je prišlo v neki gostilni v Čepovanu na Goriškem do hudega prerekanja in pretepanja med Filipom Šuligojem, Josipom Muravcem in Josipom Šuligojem. Posegli so tudi drugi vmes. Prišli so karabinjerji in nastal je takoj mir. Potem so ljudje odšli. Na poti pa je prišlo do novega prerekanja in pretepanja, v katerem je bil Josip Šuligoj smrtno ranjen. Padel je nezavest na tla in kmalu na to umrl. Napadalec so aretirali in se nahajajo v goriških zaporih. Pravijo, da je nastal pretep radi političnega prerekanja med omini, ki simpatizirajo s fašisti, in zavednimi slovenskimi nacionalisti.

— Planinsko društvo v Trstu napravi v nedeljo dne 27. tm. pomladanski izlet na Arivice. — Sentjabska čitalnica v Trstu priredi 4. maja društveni izlet v Velike Zastave na Krasu.

MAKS LINDER

najboljši svetovni komik razveseli zopet svoje častilce v izredno zanimivi in zabavni burki

27. od nedelje do srede 30.

„Njegova najstrašnejša ura“

ali

Maksova stava

Kino „Ljubljanski dvor“.

Predstave ob nedeljah ob 1/2 11, 3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9. Predstave ob delavnikih ob 3., 1/2 5., 1/2 8. in 9.

Turistika in sport.

OSTMARK : ILIRIJA 4:0 (2:0)

Včeraj je doživela Ilirija svoj prvi, polnoma nezasiženi poraz v letošnji sezoni. Kljub temu, da je bila gostom popolnoma enakovreden nasprotnik in da je imela v II. polčasu dve tretjini igre v svoji roki je izgubila igro s precej visoko diferenco. Vzrok poraza je treba pripisati predvsem pasivni igri napada, ki je zlasti v prvem času zamudil par lepših šans. Tudi je sodnik g. Beneš s svojimi napačnimi odločbami mnogo pripomogel k neuspehu Ilirije. Dunajski Ostmark, ki spada znenkrat še med prvorazredne klube, nas sicer ni popolnoma zadovoljila, bla pa je tehnično dokaj boljša od Ilirije. Moštvo se odlikuje z izrednim startom, v štopanju žoge na mestu in s preciznim dobro usmerjenim dodajanjem žoge. Brillanten igralec je bil internacionalni Hofbauer, ki je ustvarjal pred goalom Ilirije najkritičnejše situacije. Od ostalih igralcev je še omeniti srednjega krilca, desno spojko in vratarja. Moštvo je pokazalo tipično dunajsko nizko igro, napad pa ni predvedel nikake osebne kombinacije in so bili v tem pogledu domačini boljši.

Ilirija je v prvem polčasu predvedla raztrgano, nervozno igro, dočim je v drugem polčasu prevladovala. Najslabšo igro je predvedel napad, ki se je spuščal v hiperkombinacijo pred goalom. Učak je s svojo počasnostjo v prvem polčasu zakrivil, da so ostale ugodne šanse neizrabljene, tekcom drugega polčasa pa je bil dober zlasti v streljanju in je oddal več razumnih strelor na goal. Edini, ki je bil nevaren v napadu je bil Oman, katerega je pred goalom spremljala smola. Pevalek je pokazal lepe tehnične vrline, je pa nekoliko preboječ. Od kril je bil Zupančič, dočim je bil Vidmajer daleč pod svojo formo. Kolosalno delo pa je včeraj opravila krilska vrsta. Lado in Gabe Zupančič sta naravnost bilirala in sta tvorila trd zid preko katerega Dunajčani skoraj niso prišli. Slabši je bil Milan na levi strani. Obramba Beltram-Dolinar je bila dobra, prvi celo boljši od Dolinarja, ki ima to pot na vesti tudi tretji goal. Miklavčič v goalu je bil nesiguren in nervozen, ubranil pa je nekaj ostrih strelor.

Tekma, ki je bila v ostalem zelo ostra, vendar fair, se je pričela v znamenju premoči gostov, ki so izrabili početno nervoznost in tremo Ilirije, ter že v četrti minuti dosegli vodstvo, po desni zvezdi. Ilirani so si na to nekoliko opomogli. V 31 minuti so zvišali gostje na 2:0.

V drugem polčasu se menja slika. Ilirija popolnoma prevladuje in potisne goste v defenzivo. Na goal pade tudi nekaj ostrih strelor, ki jih pa vratar ubrani. Nasprotno dosežejo gosti v 30 minuti tretji goal in tik pred koncem četrtrega.

Kljub temu, da je Ilirija včerajšnjo igro izgubila, mora vsak objektivni opazovalec priznati, da se je naš nogomet povselp že na precejšnjo višino in da bo pri rednem smotrnemu treninju kmalu na paralelnem nivoju z mednarodnim.

Sodnik g. Beneš je bil sicer skrajno objektivni, vendar je prezrl in sicer v škodo Ilirije precej pogrešk, tako tudi očiten hands v kazenskem prostoru. Publike okoli 700.

— Nogomet na olimpiadi v Parizu. Za olimpijska nogometna tekmovanja v Parizu se je prijavilo v celem 23 držav. Ker je to število za igranje po cupsistemu neprimerno, je francoski olimpijski odbor dočločil, da nastopi pri I. kolu samo 14 držav. Na ta način preide v II. kolo najprvo 7 držav, ki zmagajo v prvem kolu ter razve tega še 9 držav, ki so se izžrebale iz celokupnega števila (23) prijavljenih držav. Izžrebane države so sledeče: Holandska, Rumunija, Belgija, Irska, Luksemburg, Bolgarska, Egipt, Lestonija in Francoska. Tekme I. kola se vrše 25. in 26. maja in sicer nastopijo 25. maja Zedinjene države—Estonija, Čehoslovaška—Turška, Švica—Litvinska, Španija—Italija, 26. maja pa Madžarska—Poljska, Portugalijska—Švedska, Jugoslavija—Urugvaj. V II. kolu igra potemtakem 16 držav, izpadejo 8, v III. kolu nastopijo 8, izpadejo 4, v IV. nastopijo 4 in izpadeta 2, finale se vrši šele 31. V. kolu.

— Ilirija : Hermes. Prvenstvena nogom. tekma Ilirija : Hermes se vrši v nedeljo 27. tm. ob 16. uri na igrišču Ilirije. Prvenstvena tekma rezervnih moštve se prične ob 14.30 kot predigra. Hermes je v zadnjem času izpolnil svoje moštvo in dosegl že proti monakovskemu T. u. SV. Časten rezultat, četudi nekateri igralci takrat še niso bili v formi. Računati je, da bo tudi za Ilirijo trd protivnik in da bo mudila tekma zanimiv sport.

Naši dobrovoljci.

PROSLAVA SPOMINA NA BORBO ZA UJEDINJENJE SLOVANSKIH NARODOV.

Dobrovoljski pokret zatiranih in podjarmljenih slovanskih narodov bivše avstro-ogrske monarhije spada med najvažnejše momente v slovanski zgodovini. Začetek svetovne vojne in prvi uspehi centralnih držav, ki so s sigurnostjo pričakovali, da se jim posreči z oboroženo silo ne samo definitivno zatreti slovanski duh v okviru Avstro-Ogrske, temveč oslabiliti in spraviti na kolena tudi najmočnejšo slovansko državo — Rusijo, je postavil zasluženi slovanski živeli pred važno odločitev — za svoje tlačitelje in za podrejeno hlapčevsko vlogo pod nemškimi valpetoni, ali pa proti nacionalnemu, kulturnemu in gospodarskemu nasilju, proti kršitvi in teptanju elementarnih narodnih in splošno človeških pravic. V duhu se je ogromna večina slovanskih narodov bivše Avstrije odločila takoj prve dni po izbruhu svetovne vojne za odločilni spopad s pangermanizmom. — Toda upravni in vojaški aparat je bil v nemških rokali in razmah slovanskega duha se je moral ukloniti sili. Le neznaten del slovanske mladine je bil tako srečen, da je prišel iz kremplev avstrijske soldateske na svobodna zavezniška tla, kjer je lahko odkrito izjavil, da je čaša slovanskega trpljenja prikipela do vrhunca. To so bili slovanski vojni tujetniki, poznejši dobrovoljci in legionarji, ki so na vseh evropskih bojiščih s krvjo in življenjem manifestirali za osvobodjenje avstrijskih Slovanov. Prvo mesto v dobrovoljskem pokretu pripada Čehom. Češko polki so takoj po prihodu na bojišče zapuščali avstrijsko armado, z orožjem in nepopisnim oduševljenjem so šli tja, kamor jih je klicala majka Slavija. V Rusiji, Franciji, Italiji, deloma tudi v Srbiji so našli ugoden teren za razmah svoje nacionalne zavesti in za realizacijo slovanske ideje. Tem pionirjem lepše bodočnosti slovanskih narodov so se pridružili v precejšnjem številu tudi Jugoslovenci. Dobrovoljski pokret je bil spontani izraz težnje za osvoboditvijo. Pri prvih korakih tega zgodovinskega pokreta ni bilo nobene razlike med Čehom, Srbom, Hrvatom ali Slovincem. Zlasti v Rusiji smo videli popolno idejno edinstvo, slogu in pobratimstvo med avstrijskimi Slovani. Slo je za borbo proti tisočletnemu tlačitelju in dobrovoljci so šli ne glede na narodnost in lokalne interese tja, kjer so najprej in najlažje argumentirali svoje slovanske prepričanje. Srbski dobrovoljski kor v Odesi je bil prava slika pobratimstva med severnimi in južnimi Slovani. V njem so si podali roke Čehi, Srbi, Hrvati in Slovenci, ki so šli skupno v borbo za skupne cilje. Isto spontano hrepenenje po nacionalni odvisnosti opazamo tudi drugod, kjer se pojavljajo na areni borbe med Slovincem in pangermanizmom slovanski dobrovoljci.

Največji razmah je zavzelo dobrovoljsko gibanje v Rusiji. Na poljanah Dobrudže je tekla češka in jugoslovenska kri, tam so zvesti sinovi našega in čehoslovaškega naroda položali temeljni kamen danšnji CSR in Jugoslaviji. Bratje v borbi in trpljenju so si ostali zvesti tudi na svobodnih tleh. Čehoslovaki in Jugoslovenci so danes nacionalno in idejno tako tesno združeni, da jih ne more ločiti nobena sila. Skupno preletita kri je največ pripomogla, da lažje govorimo o popolnem kulturnem in gospodarskem zblizanju ter pobratimstvu med obema bratškima narodoma.

Te dni proslava naših dobrovoljci spomin na slavno prošlost skupne borbe za osvobodjenje Čehoslovakov in Jugoslovenov. Prezident CSR Masaryk je podelil mnogim jugoslovenskim dobrovoljcem visoko odlikovanje čsl. vojnega križa kot spomin na tiste težke in usodne trenutke, ko je tekla na skupnem bojišču češka in jugoslovenska kri. Po drugih mestih se je odlikovanje že raz

šilo, zdaj je na vrsti Ljubljana kot središče dobrovoljcev — Slovencev. Generalni konzul CSR dr. Otakar Beneš odlikuje v petek, dne 2. maja sporazumno s komandantom dravske divizijske oblasti in vojašnici »Kralja Petra« 10 dobrovoljcev — Slovencev s čsl. vojnim križem. Odlikovanje se vrši na slovesen način, združeno z vojaško parado. Naši dobrovoljci pa prirede 1. maja ob 20. zvečer v veliki dvorani hotela »Union« družabni večer, na katerem hočejo primerno proslaviti ta dogodek, ki je za oba bratska naroda velikega pomena. Opozarjamo že danes našo javnost, naj se v dostojnem številu udeleži te prireditve, ki je obenem manifestacija za pobratimstvo in popolno solidarnost med Čehoslovaki in Jugoslovenci. V slogu in bratski vzajemnosti smo zmagali, v tesnih kulturnih in političnih stikih moramo graditi skupno bodočnost obeh narodov.

— Okrožni klub dobrovoljcev v Ljubljani ima v torek ob 20. zvečer izredni sešestanek v gostilni pri »Miknu«. Ker je sešestanek v zvezi s prireditvijo 1. maja, je udeležba za vse obvezna in nuja.

K senzacionalnemu političnemu procesu v Italiji.

Z največjo pozornostjo sledi vsa javnost političnemu procesu pred poroto v Arezzu. Prijavila sta se tudi visokošolca Egiptan Sacco in Valentin Scherer, ruske narodnosti, oba vpisana na rimski univerzi za katerih bivališče sodnja doslej ni vedela, obtožena sokrivde z dijakoma Andreolliem in Tursijem, z generalom Mehmed Velibom in z Abdul Hamid Saidom, predsednikom zveze zatiranih narodov na vzhodu in predsednika vrhovnega odbora egiptovske obrambe. Ta Abdul Hamid Said je bogat Egiptan in znan v mednarodnih krogih, ker se je udeležil kongresa v Lausanni, iz katerega mesta pa je bil končno izgnan. Ta človek je sicer obljubljal, da pride k razpravi, toda do danes ga še ni, naprosil pa je dr. Frattinija v Rimu za svojega zagovornika. Tako bo odsoten eden glavnih obtožencev, najbrže pa tudi ne bo glavnega obtožitelja, to je Kemal Dina, ki je bil zaupnik generala Mehmed Vehiba, kateri pa ga je pozneje ovdal sodnji radi tatvine in je bil Kemal Dina tudi obsojen v Rimu. Mogoče odločnice v zvezi pri razpravi bi bila navzočnost turškega stotnika Hassen Feuzi Nuri beya. On je bil oni, katerega so izvršili zločina v vlaku št. 38 zasledovali in skušali narkotizirati tekcom noči, da bi mu odvzeli važne dokumente, katere je nosil s seboj iz Moskve v London. Ti dokumenti bi imeli služiti angleški politiki in skodovati sovjetski vladi. Italijanski trgovec Tomasi ni bil nič drugega nego slučajna žrtev, ker je opazil, kako hočejo Feuzi beya narkotizirati ter je nastopil proti njim, na kar so ga zločinci prišli in končno ustrelili. Mislili so, da bi bil Tomasi kak detektiv, ki spremlja Feuzija. Feuzi bey je opisan s strani preiskovalnega sodnika kot turški agitator, ki je bil sčasoma tudi konfident italijanske oblasti, dočim je v libijski vojni nastopal proti Italiji, torej je služil kot vojun in izdajalec za denar. Vsekakor je zelo čudno pa tudi zelo značilno, da se je stotnik Feuzi, ko je bil po dogodku v vlaku političsko zaslišan skupno z drugimi potniki, takoj umaknil in izginil, ne da bi bilo mogoče dobiti o njem kak sled. Obtožene branijo odlični italijanski odvetniki. Pričakuje se, da razprava razprši svojo tajinstvenost glede izvira političnega delkta in glede značaja dokumentov, katere so hoteli odvzeti Feuziju. Obtožena Andreoli in Tursi priznavata sicer, da sta postopala po nalogu komunistične stranke, kateri sta pristala, toda doslej odklanjata vsako izpoved o tozadevnih podrobnostih.

Slučaj Ljubice Ljubičić.

Poročali smo v zadnji številki o slučaju Ljubice Ljubičić, ki je umrla v beogradski splošni bolnici za poskodnimi, ki jih je došla od pretepanja v policijskih zaporih Beograda. Uprava mesta je izdala o tem komunique, v katerem naglašja, da Ljubica ni bila tepena v zaporu temveč da je bila odpeljana v bolnico, kjer je obolela na gripi. Medtem prinašajo beogradski listi obdukcijski protokol, ki so ga sestavili zdravniki državne bolnice in ki se glasi: Smrt je nastopila vsled večnje možganor, pljuč in pljučnice. Zdravniki splošne bolnice dr. Mitrovič je v svoji izjavi podal sliko o strašnem stanju Ljubice, ko je bila prepeljana iz zapora. Pri pregledovanju je opazil na levi strani obliž pod senco oteklino, za katero ni mogel takoj ugotoviti od česa izvira, a je kasneje konstatiral, da je to posledica prelozma lobanje. Po vsem životu je bilo opaziti sledove pretepanja. Na hrbtu so bili opazni sledovi udarcev, široki kot dlan roke. Naslednjega dne je dr. Miletić zopet pregledal Ljubico in je opazil, da je bila leva kost lobanje popolnoma razbita. Zato je nastala oteklina na obrazu, ki se je pričela gnajiti. Levo oko je izstopilo in pogled na nevarnost je bil prav strašen. Pojavljali so se tudi simptomi zastrupljene krvi. Po tej ugotovitvi je bila Ljubica prepeljana v kirurški oddelk v svrhu operacije, toda bilo je nepozno. Devojka je malo za tem umrla. Njene poslednje besede so bile: Ni sem kriva... nisem kriva... Preiskavo vodi preiskovalni sodnik Vojislav Angelković. Rezultat preiskave pričakuje javnost z velikim zanimanjem. Policijska se brani, da je dobila Ljubica poskodb v zaporu. — Preiskava se nadaljuje.

„Tombola“

nizjih poštinih uslužbencev je vsled tehničnih ovir preložena na nedeljo 4. maja t. l. — Odbor,

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 26. aprila 1924.

Poglavje o reptilskih listih.

»Klopi, ki se drže vlade, katere njihovim žepom nese, se izgovarjajo po svojih reptilskih listih — med njimi »Slovenski Narod« ... »Slovenec« 25. 4.

»Slovenec« je včeraj lahko miselno našel poglavje o reptilskih listih. Kaj so reptilski listi? To so časopisi, ki za gotove novce služijo kakoli vladni in delajo tisto politiko, ki jo jim diktira njihova službodajalka. V vsi slovenski zgodovini sta znana samo dva slučaja, da se je slovenski list prodal za gotov denar protinacionalni vladi. V osemdesetih letih preteklega stoletja — »Ljubljanski List«, ki ga je vzdrževala avstrijska vlada, in — čuhte in strmiti — tisti »Slovenec«, ki danes govori v tonu moralnega ogorčenja in preziranja o reptilskih listih.

Klerikalno glasilo pač greši na poslušnost slovenske javnosti, da si upa obklati s takimi očitanji druge liste, ko ve ves slovenski svet, da si s tem grehom v novejšem času še ni noben drugi slovenski list obremenil svoje vesti, kakor »Slovenec«.

»Slovenec« je bil edin slovenski javni organ, ki je bil v službi avstrijske vlade za gotove pare in to v najkritičnejših časih za Slovence. Za bogatelo borih 2000 K se je s kožo in kostmi prodal avstrijski vladi, da je pisal tako, kakor so mu narekovali z Dunaja! To je opetovano ugotovil dr. Sušteršič, ki je sam osebo prinesel denar z Dunaja in ga izročil »Slovenec« uredništvu. Za list, ki hoče veljati za naroden, je takšen očitek tako strašen, tako kompromitujoč, da bi ne smel preje mirovati, dokler bi se pred javnostjo ne opral tega sramotnega očitanja, te strašne obdolžitve! Kaj pa je storil »Slovenec«?

Niti z mezinem ni genil, dasi mu je dr. Sušteršič opetovano javno zaključil v obraz obdolžitve, da se je dal podkupiti od dunajske vlade za Judežve groše ter se pod krinko narodnega glasila boril za novce proti napredni stranki, ki je bila takrat edina nositeljica res narodne ideje. Ako bi se bil hotel oprati pred javnostjo, bi moral nemudoma vložiti tožbo proti dr. Sušteršiču ter zahtevati za tako grozno žalitev primernega zadoščenja. »Slovenec« pa se je, zavedajoč se svoje krivde, strahopetno potuhnil in nekaj časa, da je pač sprejel denarje, ni pa vedel, zakaj mu je vlada nakazala ta denar. Za to gotovo ne, ker je delal protivladno, narodno politiko, pač pa za to, ker je pobijal vse narodne težnje ter skušal z vsemi sredstvi uveljaviti med slovenskim ljudstvom avstrijsko državno misel in habsburški dinastični čut. Pobasal je Judežve srebrnike v svojo malho ter podvojil svojo gonjo proti vsemu, kar je bilo narodno, napredno, zlasti pa kar je mislilo in čutilo jugoslovensko, tožil pa ni, ker se je pač zavedal, da je kriv in da mu dr. Sušteršič vsak hip lahko s dokumenti dokaže, da je dobival pare kot plačilo za svojo protinacionalno, zlasti pa za svojo protislovensko gonjo v zadnjih letih pred svetovno vojno.

Torej organ, ki nosi na svojem čelu užgan pečat avstrijskega nemškega reptila, ima smelost in drznost, listom neomadeževane preteklosti in sedanosti, ki se danes bore za iste narodne ideale, za iste narodne svetlinje, kakor nekoč v težkih časih pod Avstrijo, očitati reptilstvo!

To je nesramnost in brezobraznost, ki je nima primere! Kakoršen je lopov, tako misli o drugih. Toda za avstrijske zlatnike, za kinematografske koncesije se je na Slovenskem dal podkupiti samo eden list in to je bil — »Slovenec«! Komu ni znan ta najžalostnejši kapitel slovenske zgodovine?

Kar pa se tiče slovenskih zares narodnih glasil, ni na svetu toliko srebrnatih zlat, da bi jih mogel kdo podkupiti, da bi se ne borili kakor doslej za največje narodne svetlinje — za državno in narodno edinstvo!

— 25 letnica smrti Dragotina Ketteja. Danes je minilo četrto stoletje, odkar je neizprošna smrt prerežala nit življenja mlademu sovrstniku naših modernih pionirjev na polju novejši slovenski književnosti. Usoda večine slovenskih leposlovcev je, da žive v nepopolnih razmerah in umirajo v cvetu svoje mladosti. Komaj trindvajsetletni Kette je podlelel sušici. To je vzrok, da se njegov genij ni razvil do popolnega razmaha in poleta, da ni zapustil svojemu narodu pesniških biservov, ki so šli z njim prezdajati v zemljo. Vendar pa je njegova dediščina tako bogata, da jo lahko prištevamo med največje pridobive slovenske poezije. Kette je pesnik, ki ga ni mogoče razlagati in razčleniti na psihološke sestavine in momente v leposlovnem ustvarjanju. Njegov duh je ustvaril pesniško celoto, ki jo ne moremo razumeti instinktivno. Fina, gladka rekel bi aristokratska oblika njegove pesmi in lahkonobno oblikovanje duhovnih procesov je bistvena poteza Kettejeve poezije.

tejeve poezije. Kdove, če bi bil Kette še živ, da-li bi se ne bil razvil do najboljšega modernega slovenskega pesnika. Tako pa je legel v grob in ni izlil v stih vsega, kar je krila v sebi njegova bogata duša. Kot zastopnik slovenske moderne je pokojni Kette ena najmočnejših umetniških individualnosti in v naši književnosti mu je zagotovljeno trajno odlično mesto. Kette je bil rojen 19. januarja 1876 na Premu na Notranjskem, umrl je 26. aprila 1899 v Ljubljani.

— Pravoslavni velikonočni prazniki na dvoru. Vsi člani kraljevske rodbine praznujejo pravoslavne velikonočne praznike po starih srbskih običajih. Na veliki četrtek je ves dvor od 18. do 20. opravil »veliko bdenije«. Na veliki petek so vsi člani kraljevske rodbine prisostvovali »iznošenju blaštanice«, danes od 12.—13. je v dvorski kapeli služba božja »pričeščivanje«. Jutri se na dvoru po srbskih običajih slavi prvi dan vstajenja.

— Draginjske doklade vpokojencem. S posebno uredbo uredi finančno ministrstvo draginjske doklade vpokojencem in vpokojenkam. Za izplačilo teh doklad je določen kredit 50 milijonov dinarjev.

— Duhovniške draginjske doklade. Minister ver dr. Janjič je izdelal posebno uredbo o duhovniških draginjskih dokladah. Kakor znano, glavna uredba o uradniških draginjskih dokladah ni vsebovala določil za duhovniške draginjske doklade. Ta posebna uredba deli duhovništvo v 3 razrede: V prvi razred duhovniki v Sloveniji, Srbiji, Kotoru, Sandžaku, zagrebški škofiji in še v nekaterih drugih krajih. V drugi razred duhovniki v Sloveniji, Srbiji, Bosni in Hercegovini. V tretji razred duhovniki v Vojvodini. Za duhovniške draginjske doklade je določen kredit v znesku 50 milijonov dinarjev.

— Nova univerza v Pragi. Nedo-statek univerzitetnih prostorov za predavanja in njihova raztresenost po vsej Pragi je že davno spravila na dnevi red vprašanje zgraditve novega univerzitetnega poslopja. Ta načrt bo sedaj realiziran. Načrt za novo veliko češko univerzo v Pragi, ki bo imela dve glavni veliki poslopji, je izdelal znani češki arhitekt prof. Kotiera; ni ga pa mogel dovršiti, ker je lani umrl. Po njegovih intencijah je dovršil načrt arhitekt Ladislav Machon. Z zidanjem so že pričeli. Novo univerzo, ki bo stala na obali Vltave v bližini češkega parlamenta, bodo gradili najmanj 6 let.

— Baie in menda. Šele polemika povodom spopada med socialisti in črno-komunistično koalicijo je prisilila »Slovenca«, da se je spomnil shoda v »Mestnem domu«. Danes poroča, da so se spopadli socialisti III. internacionale s socialisti II. internacionale, ki so bili baie poraženi. Cinično pripominja, da je bilo nekaj ljudi menda celo lahko ranjenih. O tem, kar se je godilo javno v javnem lokalu in na javnem shodu, ve »Slovenec« uredništvo, ki sicer reflektira na zanesljivo in točne informacije, samo toliko, da je bil baie in menda shod in da je baie in menda na shodu tekla tudi kri. Klerikalci za shod v Mestnem domu torej niti vedeli niso. Ves magistrat je bil v rdečih lepkih in na vsakem oglu je lahko občinstvo čitalo objave, kdaj in kje se vrši socialistični shod. Kako je torej mogoče, da samo klerikalci niso vedeli zanj? O vedeli so že, saj so se njihovi pristajali tudi shoda udeležili in aktivno podpirali komuniste pri nastopu proti pravicem. Toda to jim sedaj ne gre v račun, ker se boje posledic — razpada koalicije. Za to se delajo nedolžne, kakor da bi bili oni edini tuji v Jeruzalemu! So pa nedolžni, kakor breja mačka! V zadregi govorijo sedaj o velebankarskem režimu. Kaj pa klerikalna gospodarska podjetja, banke, samostani, graščine, parni mlini, žage, cerkveno premoženje? To je menda komunistični režim. Vsaj tako svenji in urednik list »Volka« v ovčji koži vabi delavstvo, da bi mu podalo poleg svojih žuljev še duše. Toda tudi delavski sloji uvidevajo, kaj tiči za klerikalnim demagoštvom in dogodki, kakor je bila bitka v Mestnem domu in Zaloška cesta. Pride čas, ko to ljudstvo brne te demagoge.

— Proslava I. majnika. V četrtek I. maja dopoldne namerava prirediti komunistična stranka na Turjaškem trgu pred »Delav. domom« velik ljudski shod, na katerem nastopi več govornikov. Po shodu se ima vršiti obhod po mestu. Ker se pri tej priliki zbere mnogo ljudi obeh strank, ni izključeno, da ne pride na tem shodu zopet do takih rabuk, kakor v »Mestnem domu«.

— Na naslov železniške uprave. Z ozirom na našo včerajšnjo notico pod tem naslovom se nam píše iz občinstva sledeče: Postajno blaginjsko osebo je ob sobotah in dnevi pred prazniki velodruškega navala potujočega občinstva tako zapostavljeno, da pri najboljših vozi ne more opravljeno odpremiti potnikov. Tik pred odhodom vlaka se morajo blaginje zapreči že tudi na vrtilni ogorčenosti potnikov. V nasprotnem slučaju bi nasreč vlaki imeli ogromne samode. Vselej tega je priporočati občinstvu, da se v izogib ščimnim neprilicam poslužujejo prodaje vozovnic na postaji Ljubljana — mesto, t. j. pri Tourist Office (Putnik) na Aleksandrovi cesti št. 8 kjer se dobe vozovnice na zahtevo za tri dni v naprej. S tem bode občinstvu prihranjeno veliko nevolje in jeze, postajnem blaginjskemu osobju pa nepotrebnega preobloženost.

— Zaposnitve si jih Pišejo nam: Sedaj na magistratu kruto vladajoča klika črnoarde koalicije je vedno vsa polna sladkih besedi o socialni preskrbi, socialni pravičnosti vseh stanov itd. Take in enake fraze prodaja ob vseh mogočih prilikah. Seveda sama se proklete malo briga za take stvari. To se najbolje razvidi, kako je selila te dni pohištvo mestnega knjigovodstva in mestne blaginje v kreslo. Naročili so voz z voznikom iz mestne pristave, sklicali par delavcev in prevažali so lepo počasi, kakor se to spodobi pri — mestu. Nihče pa se ni zmenil za postrežke, ki so strokovnjaki v takih poslih in ki so se lepo skoro polnoštevilo solnčili, ker so brez vsakega posla. To so po poklicu navezani na take zasluge, seveda kaj to briga te rotovske mogotce!

— Slovenskega planinskega društva občni zbor je danes, v soboto, ob 20. zvečer v restavraciji Narodnega doma, na kar opozarjamo vse društvenike.

— Vsem državnim nameščencem dovoljenim podoklicem v vednost: Komisija za izvršitev zakona o drž. uradnikih in uslužbencih pri Min. Pravde je podala z aktom z dne 26. jan. 1924. št. 64.655 sledeče mišljenje: »Kako odredba prvoega stava člana 246. pomenutog zakona postavlja izuzetak izpod odredbe četrtega stava člana 137 samo za ona lica koja su učestvovala u prošlim ratovima, ostaje ta odredba stava 4 čl. 137 v na snazi u pogledu onih službenika, koji su kao državni službenici vojske bili u službi preko redovnog roka, pa su potom stupili u državnu službu građanskog reda, i ima im se to uračunati i za stepene osnovne plate.« Društvo certifikatistov.

— Celjske vesti. — Predavanje na Ljudskem vsuilišči. Jutri v ponedeljek 28. aprila ob 20. uri se vrši v risalnici meščanske šole predavanje »testamentnih«. Predavanje katerega bo obradil viši sodni svetnik g. dr. Val. Florin, bo zelo zanimivo. — Praktični tečaj gostilničarske strokovne šole v Celju se je vršil v prostorih »Uniona«. Načelnik gostilničarske zveze g. Božič je predaval o umnem kletarstvu in čiščenju vina, razpravljal je dalje glede uporabe zakona za umerjenje sodov. Predavali so še drugi predavatelji. Gostilničarska šola pod mariljvim vodstvom gg. ravnatelja Beno Sarajnika, Joska Božiča, M. Martinoviča in učitelja Kranjca vrlo napreduje. — Poizkusno kuhanje s plinom na gospodinski šoli se vrši v četrtek 1. maja ob 3. popoldne. Minut četrtek se potekus ni vršil, ker sta prišli k istemu samo dve gospodinjici. — Mestno gledališče. V torek, dne 29. aprila gostujejo v našem mestnem gledališču igralci ljubljanske drame. Vprizori so izvršno slovensko delo J. Jelenca »Doma« izven abonementa. G. Jelenca je gledališka uprava posvala, da pristojuje predstavi v Celju.

— Mariborske vesti. Razpis občinskih volitev. Dne 26. aprila je potekla zakonita doba sedanja občinskega zastopstva. Pravičoma bi bil moral sedanj župan že dva meseca prej razpisati nove volitve. To se doslej iz javnosti neznanh razlogov ni zgodilo. Kakor čujemo, se razpis novih volitev izvrši že te dni. Za izid volitev samih in bodočo občinsko politiko oziar. gosposdarstvo obstojajo trenutno zelo meglene in nič kaj boljše obojatoje perspektive. Če se Nemcem res posreči pridobiti za svoj blok socialiste, za kar se Nemci zelo trudijo — in je se bo nasprotno res vzdržal že sklenjeni narodni blok, potem bosta v bodočem občinskem svetu dva si nasprotna bloka, katerih močnejši bo skoro gotovo nemški-socialistični, ki bo zahteval svojega župana in podžupana in sicer kakor se v nemških vrstah sliši, iz praktičnih ozirov tako, da bo župan zopet socialist, a podžupan pa Nemec. Po tej kombinaciji bi bil tudi mestni svet po večini v rokah tega bloka. Za slovenski blok bo ugodnega situacija, ako se socialisti ne vežejo z Nemci. Glede županskega kandidata na strani narodnega bloka si stranke že niso na jasnem. Kakor čujemo, je SLS iz taktičnih ozirov umaknila kandidature dr. Leskovarja na mesto župana. — Manifestacija radi dogodkov na Zaloški cesti. Na večer dne 24. aprila je sklicalo v veliki Odtovni dvoran kral. organizacija SPJ zbor v spomin krvavih dogodkov na Zaloški cesti v Ljubljani. Dvorana je bila polna udeležencev. Zborovanje je otvoril urednik lista »Volksstimme«, Eržen, ki je v svojem govoru orisal vzrok štralka in krive krvavega dogodka na Zaloški cesti. Na to je delavsko pevsko društvo »Proletina« zapelo delavsko himno. Nadaljnji govornik Ošlak je v daljših izjavah razpravljal o taktarnem položaju in dogodkih. Govoril so še Bohun, Čeh in Klančnik (slednja dva nemško), ter Zorja iz Ljubljane. Končno sta se oglasila še župan Grčar in prof. Pava. Po zaključnem govoru Eržena je predsedujoči ob. svet. Osmec zaključil zborovanje. — Klerikalni shod. Ob istem času, kakor socialisti, je zborovala prvič v novi palači »Zadrugne gospodarske banke« tudi dr. Korošičeva stranka. Govorila sta poslanca prof. Vesenjak in urednik 2. bob. Shod ni bil posebno številno obiskan. — Redek jubilej. V nedeljo dne 27. t. m. praznuje v Gradcu svojo 90-letnico gospa Matilda Parma. dvoda po polje. svet. in mati našega odličnega komponista g. vl. svet. Viktorja Parne, ki se je odpeljal v to svrhu na obisk v Gradec. da skupno s sorodniki praznujejo ta redok jubilej. Gospa ljubiteljinja je telesno in duševno še čila in zdrava. Soprog jubilarinja je dlje časa služil v Ljubljani pri deželni vladi, nato v Metliki, kjer je umrl, nakar se je po-

proga preselila h hčerti v Gradec. Tudi z naše strani iskrene čestitke! — Nesreča na železnici. V sredo zvečer se je na postaji Dravograd zgodila težka nesreča. Vlakovodja vlaka Celje - Slovenjgradec - Dravograd je prišel med premikanjem vlaka, stoječ na rampi pri skladišču, pod vlak, ki mu je odrezal spodnji del obeh rok in ga težko poškodoval tudi na glavi. Nesrečnega so prepeljali v bolnišico v Slovenjgradec. Kakor izvemo naknadno, je ponesrečenec Menčak iz Maribora in ne iz Celja. Izgubil je tudi nos vsled težke poškodbe. — Nov transport Rusov se je odpeljal iz Beograda v Francijo v petek zvečer.

— Ptujске vesti. Pretep. V petek dne 11. tm. so se stekli fantje kopači pri Sv. Lovrenzu v Slov. goricah pri Ptuj. Družba je bila seveda vinjena. Nekega 50 letnega Martina Tašnerja iz Zagora, očeta štirih otrok, so tako pretepali z koli in motikami, da je podlel ranam. Smrtno veliko rano je dobil z motiko po glavi. V dobi 7 mesecev je to že 3 uboj v tem okraju. Zlostne razmere. — Aretacija. Mihaela Hajdinjaka je dne 23. tm. aretirala tuk. policija radi poskusa in suma žepne tatvine na Jurjevem letnem sejmu. — O umoru pri Sv. Marku niže Ptuja smo izvedeli: morilec je Gašpar Ludvik. Ustrelil je I. Horvata pred župno cerkvijo v trehuh. Vzrok: ljubosumnost.

— Francoska konzularna agencija na Sušaku. Francoska vlada je poslala naši vladi noto, v kateri prosi za dovoljenje, da sme na Sušaku ustanoviti konzularno agencijo.

— Mestni stroj za pometanje cest nikakor ne vrši svojega posla v zadovoljnost prebivalstva. Predsedničnim so pometal s tem strojem Poljansko cesto. Med motilnim ropotom so se dvigali cel oblaki prahu, da se ni videl ne stroj, ne zaposlene osebe. Pasanti pa so bežali na vse strani, da bi prišli iz območja te »gazeče« pošasti, ki jim je s svojim silnim prahom onemogočala dihanje. Cestno pometanje pometači že mnogo bolje opravijo nego ta nesrečni stroj.

— Služba paznikov. Mestna občina ljubljanska potrebuje za letošnje poletje nekaj paznikov za mestne nasade. Plača 1200 K mesečno. Upoštejajo se prevsem potrebni upokojenci z neomadeževano preteklostjo. Reflektantje naj se zglaste med običajnimi uradnimi urami v mestnem gosposdarskem uradu.

— Mesto stavbenega inženjerja pri mestnem stavbnem uradu v Mariboru je razpisano. Predpogoj stavbno-politični izpit, oziroma zagotovilo, da se ga v najkrajšem času položi. Tozadevno opremljene prošnje za navedbo službenih zahtevkov je predložiti do 1. junija t. l. mariborskemu magistratu.

— Iz Preserja. Dramatični odsek Sokola v Preserju nas je v nedeljo, dne 13. aprila 1924 zopet iznenadil z prav dobro uspejo igro: »Stari in mladi«. Vse uloge so bile srečno razdeljene. Režija prav dobra. Kulise — domače delo — lepo uspele. Igro so deloma modli prepozno prihajajoči gledalci. Drugi naj družstvo poskrbi za red in naj nikogar ne pušča v dvorano med igranjem. Priporočal bi Sokolu, naj nam vendar poda enkrat kako burko. Naši ljudje se radi smejejo in kadar je na odru najbolj resno se ti začne za hrbtom krotati, da ti pokvari vse utis igre kot je bila ravno »Stari in mladi«. Ne bom hvallil vsakega posameznega igralca, saj se dobro delo samo hvall. Res, naši mladi diletantje so se potrudili in napeti strune, da nam je vsak posameznik prinesel v igri k srcu. Na Velikonočni ponedeljek so igro ponovili. Udeležba pa ni bila taka kot prvič radi lepega vremena. Vsak je raje pohitel v naravo. Zdravo!

— Izseljevanje iz kraljevine SHS v mesecu februarju. Izseljenški komisariat v Zagrebu javlja: V mesecu februarju t. l. se je izselilo iz naše kraljevine 1794 oseb, 1212 moških in 582 žensk. Izselilo se je: iz Vojvodine 986, iz Hrvaške in Slavonije 367, iz Dalmacije 264, iz Srbije 85, iz Slovenije 64, iz Črne gore 19 in iz Bosne in Hercegovine 9 oseb. Po poklicu je bilo kvalificiranih 86, nekvalificiranih 205, poljedelcev 1070, prostega poklica 27 oseb, dece in starčkov 406. Odpotovalo je: v Brazilijo 826, v Kanado 322, v Zedinjene države 250, v Argentino 221, v Avstralijo 121, v Novo Zelandijo 84, v Čile 9 in v ostale dele Amerike 10 oseb. V ostale dele sveta 2 osebi. Poleg tega je odpotvalo v istem času iz naše države 79 tujih podanikov.

— Uradne ure pri glavni carinarnici I. reda v Ljubljani bodo od 1. maja 1924. naprej ob delavnih razen soboto od 8.—12. in 15.—18. ob sobotah pa od 8.—12. in 15.—17.

— Ugotovitev. Naprošeni smo ugotoviti, da včeraj v dveh noticah omenjeni štrikel ni identičen s črkoslikarjem Ludovikom Štrukljem iz Gosposke ulice.

— Mestnega knjigovodstva in mestne blaginje uradni porstori so v poslopju Kresle, vhod Šolski dvored št. 2. I. nadst. — Nabava nove tehnične. Mestna občina ljubljanska potrebuje za mestno klavirno novo tehnično za tehtanje živih prašičev in drobnice. Ponudbe je staviti pri mestnem magistratu do 1. maja 1924. in jih je vložiti v mag. vložišču. Pojasnila daje ravnateljstvo mestne klavnice.

— Smutna kosa. Rodbini S'avo Koba je v cvetu mladosti umrla hčerka Nada. Pogreb bo 27. t. m. ob 16. iz javne bolnice na pokopališču k Sv. Križu. Lahka li gruda!

— Političen humor. Beogradsko »Novosti« pridobujejo uspele karikature. Stojta ki nasproti hrvaški seljak s pipo v ustih, s listko rdečo čepico, obremenjen z goskama, in srbski seljak v opankah s astrahanom kužno na glavi in s palico v roki ter se razgovarjata. Srbski seljak: »Dragi moj kumek, ne može kod nas ništa da bude od republike.« Hrvatski seljak: »Zagorae: a kakaj ne? Kad je Marija Terenzija mogla da bude carica, kakaj ne bi Republika mogla biti kraljica?«

— Roparski napad kačakov. Pri Prizrenu je večja četa kačakov napadla potniški voz, pri čemur so ubili dva potnika, in sicer inženjerja Bartosa, rodom Čeha, in nekoga

posestnika. Kočijaža so lahko ranili. Roparji so potnike popolnoma oplenili in nato pobegnili.

— Mlad morilec. V Nedeliščih v Medlju murju se je te dni zgodil strašen zločin. Vinko Kukovec, mladenič 20 let je bil sprt z 19letnim Gjurom Novakom. Nahajuskal je proti slednjemu 15letnega Martina Horvata in mu dal tudi nož, da ga zabode. — Horvat se je res sprl z Novakom in mu tekotom prepria zasadi nož v srce. Novak je bil takoj mrtev. Oba morilca sta bila aretirana.

— Poces proti čarugini družbi. Pred ostiškim sodiščem se v kratkem prične razprava proti harambaši Čarugi in njegovim tovaršem. Za razpravo vlada ogromno zanimanje, vendar bo dnevno izdanih samo 100 vstopnic. Večina listov odposlje na razpravo svoje poročevalce. — Pred dnevi je sodna komisija odpotovala v Miljevec pri Novi Bukovici, in sicer je napravila sodni ogled v gostilni Ilie Bosnića, kjer je Čaruga ubil orožnika Franja Širolo. Pred dvema dnevnoma je odpotovala komisija v Ivanovo pri Vinkovcih, da na licu mesta zasliši priče o umoru trgovca Ausländerja in prihodnji teden odide komisija v šumo Vučjak pri Pakracu, kjer je Čaruga napadel in oropal uradnika tvrde »Slavex« ter ubil šoferja Selselva.

— Samomor v Beogradu. V Beogradu je skočila z okna prvega nadstropja Ružica Radenković, žena tiskarja Save Radenkovića. Bila je takoj mrtva. V smrti je šla baje radi neozdravljive bolezn. — Istotako je 23. aprila skočila z okna prvega nadstropja služkinja Marija Malenković in se smrtno poškodovala po glavi.

— Senzacionalna aretacija v Sarajevu. Sarajevska policija je aretirala več oseb, ki so prirejale sadistične orgije. Med njimi je bilo tudi več homoseksualcev. V atero so vpleteno osebe iz boljših krogov.

— Vremenska napoved. Dunaj, 25. aprila. Uradna vremenska napoved za 26. april: Zmerno oblačno, mestoma najbrže popolnoma jasno, južno in gorko v severnih Alpah.

— Koncert. Na strelišču pod Rožnikom se vrši v nedeljo 27. t. m. koncert prvovrstnega orkestra.

— Promenadni koncert v »Zvezdi« 27. tm. ob 11. dop. kapelnik dr. Jos. Čerin. 1.) Muhvič: Na vojsku, marš. 2.) Gervais: Jugoslav. pesmi. 3.) Čibulka: Srce in cvetica. 4.) Wagner: Lohengrin. 5.) Zajc: Večer na Savi. 6.) Morena: Žive pesmi, valček.

— Novo otvoren moderni damski časalni salon s prvovrstno oprežbo se cenl. damam priporoča za obisk. Izdelava vseh lasnih del, zaloga parfumerije, manikura, masaža. Glad Aleksandra ml. Kongresni trg št. 6.

Pozor! Pozor!
Kino Ideal
Samo še danes, soboto in jutri, nedeljo, I. del napeto zanimive detektivske drame

Nasledstvo
9 milijonov
V ponedeljek 28., torek 29. in sredo 30. aprila II. del.

2966

Kino »Ljubljanski dvor«.
LUCIAN ALBERTINI.

ki po svojih smelih in drznih atrakcijah prekaša vse ekcentrike in je poleg Harry Pielja gotovo največji akrobata, nastopi še danes in jutri v nedeljo v kinu »Ljubljanski dvor« v izredno zanimivi ljubavni drami »Vrtni Odiseja«. Film nudi najrazvejnejšim obiskovalcem izreden užitek. Pozor na Ljubljana Maks Lindra, ki nastopi v ponedeljek brez cilindra... Salve smeha!

»KINO TIVOLI«.
Sobota: »RUMENI DIPLOMAT«, veleučinkovita, pretesljiva družabna drama s Friderikom Zelnikom — Nedelja: »KRI — KRI«, razposajenega humorja, situacijske komike polna veseloigra z Lyo Maro kot glavno predstaviteljico. — Ponedeljek do srede: »TOVARNA ŽIVIH LUTK« po znanem istoimenskem romanu Friderika Fresa. Fern Andra in Alfonz Fryland interpretata glavnih vlog.

RADI LJUBEJNE VRZEN POD KAP...

Vrnil se je zopet pičica, gozd in log sta se odela v zelenje in v človeška srca se je vseil blažen mir... Srečen in zadovoljen je krenil na Ahaclevi cesti v neko tammošno gostilno prijatelji Drago. Amorjeva pičica ga je zadel v dno srca in Drago je pridno zahajal k natakarkici Marički v vas, ki ga je ponavadi obela v svoj zagrljaj. Na nateček je dobil poljubčke tri in klobaso. Poleg opojnih poljubčkov je dobil tudi nektarja in skratka bil je blažen... Toda sreča je opoteča in vsaka stvar na svetu je minljiva. Marička je nenadoma začela škljati za brhkim Tonetom, tam iz Zelene jame. Dopolne je bil na obisku Tone, polpoldne pa je pripaljal Drago. Slednji je nenadoma občutil, kako Maričkina topla hubezen skoneva in prešinil ga je ogenj ljubosumja. Postavil se je na prežo, tam za vogalom Ahaclevje ceste ter je opazil Toneta, ki je zvil k njegovemu idealu. Bil je užaljen v dno duše. Sklenil je izvesti radikalno akcijo. Včeraj popoldne je bil lep aprilski dan. Počasi je zavil Drago v znano mu sobico k Marički. Najpreje je izjemo gledal in ašne požiral, končno pa se je oju-nadil in je Maričko prosil, lepo prosil, naj bo samo njegova. Obljubljal ji je nebesa na zemlji in še židane nogavice po vrhu. Na Maričko je bila drugih misli ter je pove-

dala Dragu v brk, da ga ne mara. In sedaj se je prišel teater. Drago je potegnil iz za-
jpa tam zadaj na hlačnicah — pardon ne
revolver — pač pa steklenico z rujavsko
tekočino. In se je pridružil, da jo takoj
popije, če ga Marička ne usliši. Marički se
je otajalo srce, pristopila je k Dragu in mu
vzela zdravilo za srčne bolezni. Pobotala
sta se.

Stvar bi bila dosedaj v redu, toda že
je imel vrag svoje kremplje vmes. Marička
in Drago sta bila baš najbolj židane volje,
ko je prišel gostilničar, ki je med tem za-
zmal o kandidatu smrti itd. Kratkotrajno je
rekel Marički, naj se takoj pobere... Sedaj
pa je nastal ogenj v stehi. Drago je šinil
pokonci, zaletel se je častivrednemu gosti-
ničarju v končasti, okrogli trebusček in
slednji je s pravim akrobatskim skokom
sfrčal po tleh, iskajoč pri tem rešitve v ob-
jemu kolenov nekega gosta. Pa se je
slednji razjezil. Prišel je iz ravnotežja in
prislonil je Dragu tako krepko za uho, da
je videl slednji vse črno. Kraval je postajal
čim dalje večji. Ogorčene pesti so deževale
vehementno, stoli so frčali in bilo tako kot
je včasih v parlamentu. Veliko psov je
sajča smrti pravi naš pregovor, in tako se
je dogodilo, da je Drago, ki je bil solista
nenadoma sfrčal pod kap, kjer ga je objel
med tem prispeli organ javnega miru. Tudi
Marička je morala s njim. Kako je bilo
napred, tega kronika ne pove.

**Prima baško
koruzo
in
oves**
nuđi na cenejšo tvrdka
Lavrič i Kovač, Sombor
(Bačka) 2673

— Bolešine? V obrazu? V udi? Po-
skusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bo-
dete čuditi! Dobrodejen pri drgnjenju ce-
lega telesa in kot kosmetikum za kožo,
zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in
boljši kakor francosko žganje ter čez 25
let priljubljen! S pakovanjem in poštnino
36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214
dinarjev s 10% doplatka razpošilje: lekar-
nar EUGEN V. FELLER, STUBICA DO-
NJA, Elsatrg 338 Hrvatsko.

— Najcenejša in najnovejša obleke se
dobe s a m Selenburgova ulica št. 3 pri
Gričar & Mejač.

Društvene vesti.

— Predavanja v društvu »Soča« v
Ljubljani. Danes v soboto 26. tm. predava
v salonu pri Levu g. kapelnik dr. Jostp
Cerin o zgodovini opere v Ljubljani od l.
1600 do 1900., njegovo lastno originalno
delo, katero ni bilo še v Ljubljani preda-
vano. Zatem sledi prijetna domača zaba-
va pri kateri sodelujejo iz prijaznosti odde-
lek pevskega zbora Z. J. Z. Začetek točno
ob 8 1/2. zvečer. Vstop vsem prost.

— Gremilj trgovcev v Ljubljani ima
redni letni občni zbor v ponedeljek 28.
tm. ob pol 2. zvečer v veliki dvorani »Ka-
zina« v Zvezdi. Dnevni red: 1. Pozdrav na-
čelnikov. 2. Čitanje zapisnika zadnjega
občnega zbora. 3. Poročilo o delovanju
gremija v letu 1923. 4. Računski sklep za
leto 1923. 5. Proračun za leto 1924. 6.
Sprememba pravil. 7. Slučajnosti. V sluča-
ju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje
ravnotam s istim dnevnim redom drug
občni zbor, ki pa sklepa veljavno neglede
na število navzočih članov.

— Ženski odsek Gospodarskega na-
prednega društva za šentjakovski okraj
namerava ustanoviti za svoje članke šil-
valnico. Tozadevne prijave sprejema in
poljsnita daje iz prijaznosti g. Sterkova,
trgovca, Stari trg 18.

— Ciril-Metodove podružnice za Gro-
belno in okolico občni zbor se vrši 4. maja
ob 16. pri g. Žurmanu v Silvaici pri Celju.
Vse prijatelje te prekristne in prepotreb-
ne šolske družbe vabi k obilni udeležbi
odbor.

— Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug
v Celju sklicuje glavni zbor za ne-
deljo dne 4. maja 1924 ob pol 10. v mestno
posvetovalnico v Mariboru. Razpravni red
obsega te točke: 1.) Poročilo zveznega od-
bora. 2.) Proračun. 3.) Sprememba pravil.
4.) Volitve. 5.) Mojsterska preizkušnja. 6.)
Reorganizacija obrtnih zadrug. 7.) Mojster-
sko zavarovanje. Vstop na glavni zbor ima-
jo samo osebe, ki se legitimirajo s posebnimi
odloki zveze izdanimi izkaznicami. Za slu-
čaj, da se dovoli za udeležence zborova-
nja polovična vožnja, se bo do to še pravo-
časno razglasilo.

— Dekliška 8.-razrednica v Kranju
priredi dne 27. aprila t. l. v dvorani Nar.
Čitalnice otroško predstavo s petjem in
mladinskimi igrami »Snežulčica« in »Pe-
pelka«. — Čisti dobiček je namenjen v kul-
turno-prosvetne namene in za revno šolsko
deco. Predstava se ponovi v torek 29. apr.
in četrtek 1. maja.

— Kam v nedeljo dne 4. maja? — Na
Grad — na Grad, kjer bo Jurjevanje CMD
šentpeterskih in šentjakobskih podružnic.

— Tobomba nižjih poštinih uslužbenecv
je vsled tehničnih ovir preložena na neče-
ljo 4. maja t. l. — Odhor.

— Ne vračate! Podporno društvo sle-
pih v Ljubljani razpošilja, kakor že prej
objavljeno, posamnim P. n. naslovlencem
svoje žepne koledarje za t. l. in prošni tem
potom, da jih radevolje sprejmejo in po
priložni položnici plačajo, da s tem omeje-
vajo izdatke. Vsakdo lahko tudi naroči
naš koledar pri založništvu Podpornega
društva slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12.

— Zahvala. Te dni je prejel naš pred-
sednik od krožka magistratnih uradnikov
Din 150 kot dar bednim slepim namesto
venca na krsto umrlega ravnatelja mest-
ne klavnice g. G. Skaleta, za kateri znesek
se v imenu »Podpornega društva slepih« tu
plemenitno darovalcem kar najiskrenejše
zahvaljuje njegov t. č. predsednik G. P.
Juršek.

Gospodarstvo. PROBLEM NAŠE DOBE. (Konec.)

Ko je pred dobrim dvema generacija-
ma manchesterški gospodarski liberalizem
forsiral fiziokratsko načelo popolne gos-
podarske svobode brez etične in moralne ome-
jitve, se je kot reakcija te struje pojavil in
uvreljal socializem z več ali manj jasno
izraženo zahtevo po razlastitvi produkci-
jskih sredstev državni zaščiti gospodarsko
šibkejših in končni diktaturi proletariata.
Vsled politične svobode in moči, ki so jo
po precejšnjih revolucijah postale deležne
široke množice, je naravno, da je socializ-
em zmagoval nad gospodarskim liberaliz-
mom, in vkljub vsem ekstremom bi se ne
bilo tako hudo, če ne bi probujajoči nacio-
nalizem vsprejeto s zahtevami socializ-
ma uveljavljal svojega zapeljivega načela
gospodarske emancipacije. Praktično izva-
janje vseh teh načel je vrglo gospodarstvo
v marsikaterem oziru daleč iz onega tira,
ki mu je bil določen po zgodovinskih čini-
kah. Sledila je svetovna vojna kot lo-
gična posledica prenapetih razmer in ne-
harmoničnega razvoja. Vojna seveda ni ni-
česar zboljšala temveč samo pospešila na-
šo pot do konca zagat, iz katerih nikakor
nismo hoteli kreniti na pravo pot. Never-
jetno je, s kako vstrajnostjo zapiramo oči
pred najbolj očitnimi posledicami vseh na-
pak, ki sta jih storili dve generaciji pred
nami, in ki jih mi nadaljujemo.

Kaj pomagajo delavstvu vsa socialna
zavarovanja in davčne preobremenitve ka-
pitala, če se brezposelnost nepristano ve-
ča, in kaj imajo podjetniki in producentje
od vseh carinskih zaščit, če konzum in njih

konkurenčna zmoglost čimdalje bolj pada.
Kaj koristi ljudstvu zakon o zaščiti najem-
nikov, ki je rodil samo stanovanjsko mi-
zerijo, abnormno vplival na razvoj mezd
in povrh še upropasti ogromno kapitala in
nešteto eksistent hišnih posestnikov? Če-
mu se toži o pomanjkanju kapitala ravno
v onih državah, kjer se gleda kapitalista
skoro kot zločinca? In tako bi lahko še
silno dolgo nadaljevali predno bi bili s sil-
nim vprašanji pri kraju.

A vkljub temu kliče delavstvo naprej
po državni socialni zaščiti, industrialci,
podjetniki in trgovci po carinah, koncesij-
oniranju, sankcioniranju sposobnosti itd.
Vsak zahteva seveda le to, kar bi bilo nje-
mu v prid, čeprav drugim v veliko škodo.
Državne uprave se lotevajo, bodisi same
ali na zahtevo ljudstva nalog, za katere
niso niti poklicane niti sposobne, in za ka-
tere danes tudi ni sredstev. Skratka, raz-
drapanost povsod in protislovij brez šte-
vila. Nihče pa ne mara resno govoriti o
tem, da je krhka čimdalje manj, da posta-
jamo vsak dan bolj revni, ker je pravih
Fordov malo, in kar se jih rodi, jih navda-
no sproti pobijemo — v imenu socialne
pravičnosti.

To velja več ali manj danes za vse dr-
žave. Malo je izjem. In naše Jugoslavije ni
med njimi. Vendar mora priti preobrat tudi
pri nas, čeprav ni zdaj opaziti še nikakih
znatnejših znakov zboljšanja. Množice, ki
uživajo politično prostoto, morajo postati
tudi politično zrele, da znajo razsoditi, kaj
je najbolj potrebno in kaj je v danih raz-
merah sploh za našo generacijo dosegljivo.
Vsi moramo priznati, da je za posamnika
in za splošno še zmerom boljše, speči za
10 ljudi 50 hlebecv in jih neenako razdeliti
tako, da znaša najmanjši delež 2 in največji
30 hlebecv, kakor pa dati desetim po ena-
ga ali enemu vseh deset. Problem naše
dobe je, najprvo speči dosti kruha. Zastra-
n enakomernije razdelitve se pomenimo
kasneje, ko bomo bolj sihi. In zato napra-
vimo pot in pustimo Forde naprej — ker
edino ti znajo prav zamestiti kvas!

— Z Svinjski semenj v Mariboru. Pri-
gnalo se je 253 svinj, 2 kosi in 1 ovca.
Cene v dinarski veljavi: 5-6 tednov kom.
175-225 (preje 150-250) 7-9 tednov 285-
400 (300-350) 3-4 mesece 525-700
(500-625) 5-7 mesecev 800-950 (850-
950) 8-10 mesecev 1075-1175 (1050-1150)
1 leto 1400-1600 (1400-1900) kg žive te-
že 17,50-18,75 (17,50-20) kg mrtve teže
23,75-25 (22,50-27,50) kože komad 200-
350 (250-300), ovce komad 300-350. Pro-
dalo se je 184 komadov.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 26. aprila. Prosti promet.
Borza danes ni poslovala. V prostem pro-
metu so notirali: Curih 14,35, Milan 3,60,
London 353,50, Pariz 5,05-5,10, Praga 239,25,
—250, Dunaj 0,11425, Newyork 80,50-80 1/2.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 26. aprila. Današnja borza:
Beograd 6,95, Praga 16,58, Newyork 563,75,
London 34,68, Pariz 35,50, Milan 25-25,16,
Berlin 1,295, Amsterdam 209,90, Dunaj
0,0079%.

— Trst, 26. aprila. Današnja borza:
Beograd 27-27,65, London 98,20-98,40, Pa-
riz 140,25-141, Newyork 22,40-22,50, Cu-
rih 397-399, Dunaj 0,0315-0,0318, Praga
65,80-66,30.

— Dunaj, 25. aprila. Devize: Beograd
873-877, London 311,000-312,000, Milan
3169-3181, Newyork 70,935-71,185, Pariz
4532-4548, Praga 2095-2105, Curih 12,600
do 12,650. Valute: dinar 870-876, dolar
70,460-70,860, lira 3165-3185, češka krona
2072-2085.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Najnovejša poročila.

Pred neposrednim koncem krize

Važna Pašićeva avdijenca. —
Ministrska konferenca. — Zad-
nje »Slovenčeve« laži o krizi.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Vče-
raj popoldne od 17. do 18. je bil mini-
strski predsednik Pašić pri Nj. Vel.
kralju. Avdijenci pripisujejo parlamen-
tarni krogi veliko važnost. Smatrajo,
da je s to avdijenco Nj. Vel. kralj de-
finitivno zaključil posvetovanja z na-
čelniki klubov. Ministrski predsednik
Pašić najbrže že jutri odpotuje na ve-
liko zborovanje v Bjelino. Kralj ima
zbrane vse elemente za končno odlo-
čitev, ki bo storjena takoj po končanih
velikonočnih praznikih. Za to govori
tudi okolnost, da zapuste skoraj vsi
ministri Beograd ter odpotujejo v svo-
je volilne okraje, oziroma v svoja
mesta.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Danes
popoldne od 10 do 12. se je ministrski
predsednik Pašić razgovarjal s posam-
nimi ministri o nadaljnjem razvoju vla-
dine krize. Bili so pri Pašiću minister
ver dr. Janjić, notranji minister dr.
Milan Srskić, minister prosvete Mar-
ko Trifunović in minister za šume
in rude dr. Kojić. V razgovoru z ne-
kim ministrom, ki je bil danes dopol-
dne pri ministrskem predsedniku, je
dobil vaš dopisnik prepričanje, da je
rešitev krize blizu in da je ta skoraj
na pol končana. Od vašega dopisnika
opozorjen na današnjo brzojavko »Slo-
venec«, je dotični minister kratko in
pomembno pristavil: »Na to niti ni po-
treba odgovarjati! Razvoj nadaljnjih
dogodkov bo pravilno dementiral to
vest.«

RAZPUST MADŽARSKIH DRUŠTEV V VOJVODINI.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Kakor
javljajo listi, je vlada sklenila razpust
velikega števila madžarskih društev in
kulturnih organizacij v Vojvodini, ker
so prekršile svoj v pravih začetni
delokrog in so delovale na političnem
polju v smeri, ki se ne krleži z interesi
naše države. Politčne oblasti bodo do-
bile prihodnji teden ukaz, da razkrenejo
ta društva in zaplenijo vse društveno
premoženje.

OPOZICIJONALNI BLOK JE ŽE POKOPAL VSE NADE.

Razpust narodne skupščine.

— Zagreb, 26. aprila. (Izv.) Današnji
»Jutranji list« piše v docela resigniranem
tonu, da so propadle vse nade glede po-
slovne vlade in da je treba računati z no-
vimimi volitvami. V najkrajšem času je treba
pričakovati, da kralj poveri volilni mandat
eni ali drugi skupini v parlamentu. Med
vrstami je čitati da ni prav nobenega dvo-
ma več, da dobi volilni mandat Pašić-Pri-
bičevićeva koalicija. Narodna skupščina se
najbrže 3. maja ne sestane, pač pa šele po
muslimanskih bajramskih praznikih. Na tej
seji se samo prečita kraljev ukaz o razpustu
parlamentu in o razpisu novih volitev. Nove
volitve v narodno skupščino bodo sredi me-
seca avgusta.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Danes
zjutraj v Beograd javljene »Slovenčeve in-
formacije pod naslovom »Sedanji režim ne
dobi volilnega mandata« so absolutno ne-
točne in tendenciozne, zadnji poskusni balon,
zadnji napor, zadnja intriga, da bi se pre-

prešli volilni mandat nacionalnemu bloku.
Poročilo je tudi povsem strankarsko pobar-
vano, da zapelje slovensko javnost od ob-
jektivnega ocenjevanja političnih dogodkov
v Beogradu. Sestanek, o katerem govori
»Slovenec«, se ni nikdar vršil. Tudi verzija
»Slovenec«, se ni nikdar vršil. Tudi verzija
o volilni vladi s parolo: revizija ustave je
izmišljena.

ANGLEŠKI PARLAMEN- TAREC O RAZVOJU NAŠE INDUSTRIJE.

— Beograd, 26. aprila. (Izv.) Anglo-
ški parlamentarec Patrick Hanon je
pred svojim odhodom v Zagreb podal
zastopnikom tiska svoje vtise o poto-
vanju po Jugoslaviji. Angleški parla-
mentarci, ki so zastopniki angleške in-
dustrije v poslanski zbornici, potujejo
po naših pokrajinah, da vzpostavijo čim
tesnejše trgovske zveze z Jugoslavijo
in da prouče razvoj naše industrije.
Med drugim je Hanon pripomnil, da je
naša kraljevina zelo bogata na raznih
naravnih zakladih in je mnenja, da
naš kredit ne stoji tako visoko, kakor
bi moral z ozirom na ta naravna boga-
stva. Angležem je posebno simpatična
organizacija našega združništva na go-
spodarskem polju. Industrija v Jugosla-
viji ima lepo bodočnost. Prišel je v naše
kraje, da prouči vse pogoje glede na-
daljnjega razvoja naše države na go-
spodarskem, trgovskem in industrijs-
kem polju. O tem bodo angleški parla-
mentarci govorili tudi v parlamentu.
Angleži želijo, da se vzpostavijo med
obema državama najtesnejši in nalis-
krenejši trgovski in gospodarski stiki
na korist obeh narodov. Z zadovolji-
stvom pozdravlja tudi obvestilo, da na-
meravajo jugoslovenski trgovci in in-
dustriji posetiti meseca julija London.
Že sedaj jim kliče: »Dobrodošli!«

Poizvedbe.

— Dotični kolezar, ki je na lanske
cvetno nedeljo na cesti proti Rožmku ne-
kega gospoda s kolesom podrl na tla, se
še zdaj ni pri poškodovanecu zaradi svoje
neprevidnosti izpričal, morda iz bojazni
pred kaznijo. Ker pa je zdaj po preteku
osnega leta vsaka kaznivost po § 532 kar-
sakona nehala, naj bi dotični kolezar ali
kateri izmed njegovih tovarišev bil toliko
kavalski in vsteden, da si izposluje od do-
tičnega poškodovanca odpuščanje za svojo
neprevidnost in sicer na Aleksandrovi ce-
sti št. 5, I. nadst. levo.

— Zlata zapanka z briljanti se je iz-
gubila v petek 25. tm. zvečer od opernega
gledališča do Kopališke ulice (Kolezije ko-
pališče). Pošten najditelj se naproša, da jo
proti nagradi vrne v trgovini I. Kos, Sv.
Petra cesta 23.

— Pozabila se je včeraj med 12. in 1.
na klopi v Tivoli levo od vodnjaka usnjena
torba z notranj, last gojenke konservatori-
ja. Pošten najditelj naj jo odda v pisarni
Glasbene Matice, Gosposka ulica.

Darila.

— C. M. družbi je podarila Milka 100
dinarjev v počastčenje spomina na Martje
Verbič.

— Uprava našega lista je prejela se
slepce Din 300 od g. Martje Praprotnič,
Pavle Reja in Pavline Krapež v počastče-
nje spomina pokojnega strica g. Prapro-
tnika.

„Color“,
najboljša, neškodljiva BAR-
VA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A.
KANC, Ljubljana. — Raz-
pošilja tudi po pošti. 2922

Najmodernejša
damske slamanike in klobuke
priporoča najceneje
IVANKA STEGNAR
modistka, LJUBLJANA, Rimska cesta 10
Popravila točno in ceno!

Trboveljski premog

in d r v a dobavlja

Družba ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8
Plačilo tudi na obroke.
Telefon 220 272

Stavbeno podjetje

Robert Smielowski

arhitekt in mestni stavbenik
sodno zapris. izvedenec v stav-
beni stroki

Ljubljana

Rimska cesta št. 2, I nadst.

Izvršuje načrte in proračune, pre-
vzema stavbna dela vseh vrst,
kakor tudi presojevanja in cenitve
pod solidnimi in najugodnejšimi
pogoji. 2657

Lastnik opekarne na Viču.

Zahvala.

Ob priliki bolezn i smrti mojega nepozabnega soprega 2967

Antona Vilfana

prejela sem toliko izrazov sožalja osebno in pismeno, da mi je nemogoče
zahvaliti se vsem posamič. — Zato se najtopleje zahvaljujem tem potom
vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo mi toplo sožalje in
čast, v tolikem številu izkazano blagemu pokojniku na zadnji poti, ter
za krasne vence in šopke vsem p. n. osebam, rodbinam in društvom.
Zlasti se zahvaljujem č. g. duh. svetniku S. Zupanu za duševno
tolažbo, g. prim. dr. Stojcu in univ. prof. dr. Plečniku za prijazne oblike
in pomoč v bolezn i, čast. duhovščini za spremstvo, g. ravn. Šepi za lep
aranzma ob pogrebu, tukajšnji šoli, županstvu, vsem korporacijam ter
vsemu p. n. občinstvu. — Bog plačaj!

Ježica, dne 26. aprila 1924.

Marjeta Vilfan.

Ogled v odprti
trgovini!

Razstava

Ogled v odprti
trgovini!

pomladnih novosti za dame in gospode

v nedeljo, dne 27. aprila

odprto od 9. zjutraj do 1. popoldne in od
pol 3. do 10. zvečer

P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

2962

Inserirajte v „Slov. Narodu“.

Za ogovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
30 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Službe

Krojaškega vajen-
ca ali vajenka
sprejme takoj — J. Suš-
nik, Ljubljana, Selenbur-
gova ulica 4. 2947

Šivilja,

dobro izveščana — se
sprejme na stanovanje
v sredini mesta. — Na-
slov pove upravo »Slov.
Naroda« pod »Solidna
2967«.

Blagajničarka

(Sitzkassierin), poštena,
pri starih stanujoča, iz-
boljše hiše — se takoj
sprejme. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Stalno mesto/2982«.

Učenca

sprejemam takoj v trgo-
vino z železnico, starega
14 let, ki je dovršil vsaj
osnovno šolo z dobrim
uspehom. — Fran Guštin,
Metlika. 2714

Tesarski

delovodja,
kateri je dovršil strokov-
ne šole — išče primerne
službe. — Ponudbe pod
»Delovodja/2946« na up-
ravo »Slov. Naroda«. 2946

Išče se za takoj zanes-
ljivo starejša
prodajalka
konfekcijske stroke, ve-
šča enostavnega knjigo-
vodstva in vodstva male
trgovine. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda« pod
»Kavcija/2983«.

Išče se dekle,

ki zna samostojno kuhati
ter ostala hišna dela
opravljati. Nastop takoj
ali po dogovoru. Plača
350 Din. — Ponudbe na:
Olga Heksch, Karlovac.
2951

Potnik

papirne stroke, ki potuje
po celi Jugoslaviji, želi
sprejeti podobne pred-
mete v prodajo proti pri-
merni proviziji. — Po-
nudbe pod »Potnik/2922«
na upravo »Slov. Naroda«.

Službo dobi

starejša energična gospo-
dična ali vdova, ki bi
nadzorovala večjo šival-
nico perilo ter izvrševala
lahka računarska in pisne-
na dela. — Ponudbe pod
»Zanesljiva moč/2984« na
upravo »Slov. Naroda«.

Strojniki,

izprašani, prvovrstna moč
— se takoj sprejme v
večji industriji. Vešč mo-
ra biti posebno poslužen
vanja lokomobile. — Po-
nudbe je poslati pod
»Strojniki/2973« na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Kontoristinja,

prvovrstna, starejša moč,
zmožna knjigovodstva in
tudi nemškega jezika, se
sprejme. Prednost ima
francoski jezik. Doprines-
ti so pričevala. Plača
dobra. — Naslov pove
upravo »Slov. Naroda«. 2902

Tri vajence

v triletno učno dobo brez
hrane in stanovanja —
sprejme Franc Kosmač,
ključavničarski mojster,
Ljubljana, Trnova, Jera-
nova ulica 5. — Istotam
se prodaja dobro ohranjen
vitalni stroj in dva vo-
zička (zapravljivačka). 2970

Knjigovodja-

bilancist
Nje za popoldanske ure
(3.—7.) primernega dela
proti zmernemu honorar-
ju. — Ponudbe na: Alo-
ma Company, Ljubljana,
pod »Stranski zaslužek«. 2981

Mlajšega pisar-

niškega sluša.
ki bi pomagal opravljati
tudi ključavničarska dela
— sprejme elektrotehnično
podjetje. Zglasti se je
vsak dan od 4. do 6. ure
popoldne. — Naslov pove
upravo »Slovenskega
Naroda«. 2965

Išče se domačica

katera je že bila zapo-
slena v hotelu ter je iz-
urjena, potem perfektna
kuharica, tri soba-
rice in mašinist, ka-
teri je izveščana tudi pri
elektriki — Pismene po-
nudbe na: »Sanatorij dr.
Farkaša, Knez Mihajlov
Venc 23, Beograd. Te-
lefon 589. 2890

Šivilje pozor!

Prodi dobremu plačilu in
preskrbi stanovanja se
sprejmejo takoj prvo-
vrstne šivilje za izdelo-
vanje damskih kostumov,
volnenih oblik ter kril —
za mesto Zagreb. Pred-
staviti se je osebno pri
tvdri Belilar in Velepiti,
Ljubljana, Sp. Šiška, Ko-
lodvorska ulica 150. 2898

Gospodinja,

samostojna, snažna, prid-
na in zdrava, dobra ku-
harica, ki bi opravljala
tudi druga hišna dela —
se sprejme takoj v tr-
govski hiši. — Prednost
imajo vdove, ki znajo
tudi malo šivati in lju-
bijo otroke. — Ponudbe
z navedbo starosti in do-
sedanjega službovanja na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Dobra plača in pre-
skrba/2932«.

Kurim

Suhe testone
kupim. — Jos. Stadler,
Ljubljana, Sodna ulica 11.

Kupim

400 metrov ozkotrčnih
travnice (že rabljenih) v
dobrem stanju z dvema
vagončkoma Plateauwa-
gen za prevoz lesa. —
Cenji ponudbe na naslov
Ivan Komove, Rakek.

Prodam

Breja koza
se prodaja. — Stranska pot
št. 17. 2948

Moško kolo
ceno naprodaj. — Rožna
dolina 147. 2893

Železna blagajna
in ledna omara — napro-
daj. — Poljanska cesta
št. 11 (v gostilni). 2916

Harmonike

»Lubase« na štiri vrste,
malo rabljene, naprodaj. —
Naslov pove upravo
»Slov. Naroda«. 2960

Otroški voziček
in pletena posteljična
cena naprodaj. — Na-
slov pove upravo »Slov.
Naroda«. 2976

Psica

čistokrvne volje pasme,
deset tednov stara, se
prodaja. — Naslov pove
upravo »Slov. Naroda«. 2969

Poceni prodam
nekaj dobro ohranjenega
pohištva in železen šte-
dilnik. — Staretova ulica
št. 13 (ob Jeranovi ulici). 2979

Površnik in
moški čevlji
zelo ceno naprodaj. —
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta 27/1. 2945

Vinske sode

(Lagerfässer) — dobro
ohranjene, stoječe, in si-
cer 2018 l, 2165 l, 2000 l,
1768 l, 1330 l — prodam.
— Naslov pove upravo
»Slov. Naroda«. 2921

»Wanderer«-avto,
moderno opremljen, v
prvovrstnem stanju — se
tudi na obroke prodaja. —
Posredovalcem provizija.
— Naslov pove upravo
»Slov. Naroda«. 2308

Knjižna omara
(Bücherschrank) črna po-
litirana, z brušenim ste-
klom — se po ugodni
ceni prodaja; event. tudi
na obroke. — Vpraša se
pri: Drago Beseljak,
Ljubljana, Sodna ulica 5.
2955

Osební avto
(šestdesetletni), 30 HP, —
brezhibno ohranjen —
prvovrstna znamka, mo-
derna elegantna karose-
rija — prodam. — Po-
nudbe pod »30 HP/2896«
na upravo »Slov. Naroda«.

Najugodnejša pre-
skrbja s kurivom!
Drva iz trdega lesa (od-
reški od žage in parket)
in žaganje — oddaja po
znatno nižji ceni, dokler
traja zaloga — Ivan Šiška,
tovarna parket in parna žaga,
Ljubljana, Metelkova ulica 4.
2781

Auto »Praga«,

12/16 HP, štirisedežen,
ravno generalno poprav-
ljen in presnažen — se
prodaja ali zamenja z naj-
novejšo Typo »Indiana«
z originalnim priklopnim
vozom. — Ogleda se pri
tvdri Drago Gama, Ce-
lje, Gaberje 91. 2914

Stanovanja

Na stanovanje
sprejemam takoj gospoda.
— Naslov pove upravo
»Slov. Naroda«. 2971

Meblovano sobo
išče soliden gospod. —
Ponudbe pod »Solidnost
2977« na upravo »Slov.
Naroda«. 2977

Mesečna soba
(meblirana) v sredini
mesta se takoj odda. —
Naslov pove upravo »Slov.
Naroda«. 2975

Iščem dve sobi
(meblirani ali prazni) s
kuhinja za takoj. — Po-
nudbe pod »Stanovanje
2959« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Leno stanovanje
na Taboru, obstoječe iz
dveh sob, kabineta, kuh-
nje in pritiklji — se za-
menja z enakim ali več-
jim v sredini mesta. —
Ponudbe pod »H. K.
2954« na upravo »Slov.
Naroda«. 2975

Popolno oskrbo
z razsvetljavo in kurjavo
dobi samostojna starejša
gospa, katera bi dala na
razpolago stanovanje od
dveh manjših ali ene ve-
like sobe s kuhinjo in
priljubljenimi mirni družni-
ci treh članov. Ostalo po
dogovoru. — Ponudbe na
upravo »Slovenskega Na-
roda« pod »V mestu
2935«.

Posojila
želim vstopiti
v družabništvo

ali dam posojilo proti
dobrim obrestim in po-
polni sigurnosti (50 do
100 tisoč Din). — Ponu-
dne na upravo »Slov. Na-
roda« pod »Pošteno po-
djetje/2968«.

250.000 Din
posojila se išče proti in-
tabulaciji na veliko, lepo
posestvo. V zvezi s pos-
tajoči hiši se odda up-
niku ali posredovalcu v
najem stanovanje z vr-
tom in njivami. Nahaja
se v lepem, večjem trgu
na Dolenjskem. — Po-
nudbe pod »Posojilo 1924
2943« na upravo »Slov.
Naroda«.

Dopisovanje
Znanja želi
z gospo — 46 let star
gospod s premoženjem.
Slika se pošlje. — Po-
nudbe pod »Znanje/2953«
na upravo »Slov. Naroda«.

Ženitna ponudba.
Poročiti se želim z de-
kletom ali vdovo do 35
let, ki poseduje posest-
vo — najraje v bližini
Ljubljane ali prometnem
kraju Slovenije. Sem 29
let star, prijetne zuna-
nosti in imam pol mili-
jona kron premoženja.
— Neanonimne ponudbe
pod »Marljiv gospodar
2929« na upravo »Slov.
Naroda«.

Škole
Pekarna
z lokalom, na zelo pro-
metnem kraju, v središču
mesta — se odda. Na
razpolago tudi stanova-
nje. — Pismene ponudbe
pod »Pekarna/2963« na
upravo »Slov. Naroda«.

Prostori lokal
se odda v najkrajšem ča-
su, na zelo prometnem
kraju v središču mesta. —
Uporaben za kakor večjo
pisarno ali kaj primerne-
ga. Na razpolago tudi
telefon. — Pismene po-
nudbe pod »Lokal maj
1924/2964« na upravo
»Slov. Naroda«.

Iščem lokal

za delavnico. — Ponudbe
pod »Svetlo/2949« na
upravo »Slov. Naroda«.

Nepremičnine

Realiteta posredovalnica
Josip Saje
LJUBLJANA, Sv. Jaka-
ba nabrežje št. 29 —
SE PRIPOROČA V NA-
KUP IN PRODAJO NE-
PREMIČNIN. 2126

„POSEST“
Realiteta pisarna, d. z.
o. z., Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 24 — prodaja:
VILO enodružinsko, no-
vozidano, štiri sobe in
prilike, 1200 m² vr-
ta, pri Koleriji; 225 ti-
soč dinarjev. —
STANOVANJSKE HI-
ŠE v predmestju, vr-
sto stanovanje, po
Din 82.500.—, 85.000.—,
90.000.—, 95.000.—, 100
tisoč, 125.000.— itd.;
ENONADSTROPNO
HIŠO, vrsto stanova-
vanje, središče Ljub-
ljane, Din 125.000.—;
DVONADSTROPNO
HIŠO v centru Ljub-
ljane, prenovljeno, v
najboljšem stanju, pro-
sto stanovanje, 150 ti-
soč dinarjev;
TRGOVSKO HIŠO, eno-
nadstropno, v večjem
trgu štajerske, lepi tr-
govski in stanovanjski
prostor, ležeč tik cer-
kve na glavnem trgu,
z vrtno, gospodarskim
poslopjem in inventar-
jem. Din 350.000.—;
GOSTILNO IN TRGO-
VINO s 4 orali posest-
va v ljubljanski okoli-
ci. Din 175.000.—;
DVONADSTROPNO
HIŠO, dva trgovska lo-
kala, štiri velika stano-
vanja, eno takoj pro-
sto, najpomembnejša ce-
sta, v središču Ljub-
ljane; Din 450.000.—;
TRGOVINO Z GO-
STILNO in mesarijo,
trafiko in mlinom na
pet parov kamnov, s
pospevom, v brezkon-
kurenčnem kraju šta-
jerske; Din 450.000.—;
VEČ VIL NA BLEDU
po Din 150.000, 200.000,
250.000.— itd.;
RAZNOVRSTNA GO-
STILNICA POSEST-
VA v Ljubljani, okoli-
ci in na deželi, trgo-
vske hiše, stanovanjske
hiše, manjša in večja
kmetijska posestva, več
gručinskih posestev,
mlini, žage, razna in-
dustrijska podjetja,
vodne sile, stavbne
parcele itd. itd. 2956

Stavbno parcelo
v Karlovskem predmest-
ju v obsegu 4593 m² —
prodaja. — Adolf Zab-
jek, Poljanska cesta 33.
2952

Hiša naprodaj!
Skoraj nova, dva vrta,
zelo pripravna za obrt
ali trgovino, v lepem in-
dustrijskem kraju Pože-
vske doline. — Naslov pove
upravo »Slovenskega
Naroda«. 2713

Prilčno hišo
z vrtno, velikim indu-
strijskim poslopjem, z
zelo obsežnimi kletmi,
tik glavne ceste in blizu
kolodvora v velikem trgu
Slovenije — prodam. Po-
sestno prikladno za vi-
sko trgovino. — Pismena
vprašanja nasloviti pod:
»Vinska trgovina« na:
Aloma Company, Ljub-
ljana. 2820

Vila »Straža«
na Bledu
obstoječa iz 14 oprem-
ljenih sob, s krasnim
sadijnim parkom, je po-
udnim pogojem — na-
prodaj, event. se za-
menja za posestvo ali
stavbni prostor v Ljub-
ljani. Inventar je kom-
pleten za event. ustano-
vitve pensona. — Lega
krasna, v središču Bleda;
vsi prostori takoj na
razpolago. — Dopisi na:
E. Navinšek, Ljubljana.
2272

Razno
Družabnik
za brezkonkurenčno po-
djetje s sijajno bodočnost-
jo se sprejme. — Ponu-
dne pod »Družba/2978« na
upravo »Slov. Naroda«.

Na dobro hrano
(kosilo in večerjo 15 Din)
se sprejme s 1. majem
več gospodjem. — Go-
spodska ulica 4, pritičje,
levo. 2920

Otroški vozički,
dvokolesa, šivalni stroji,
motorji (novi in rabljeni)
poceni naprodaj. Prodaja
tudi na obroke. Ceniki
franko. — »TRIBUNA«,
F. B. L., Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. 2822

Pohištvo!
Vsakovrstne spalnice iz
trdega lesa, kuhinjske
opreme itd. — nudim po
zelo ugodnih cenah. —
Matija Andlovic, mizar-
stvo in zaloga pohištva,
Ljubljana, Vidovdanska
cesta 6. 2928

Za pomlad!
Kavarna in gostilna
»POD KLANČKOM«,
Pot v Rožno dolino —
se priporoča. — Od-
prta je že ob 5. jutrtja.
Izletniki v okolico dobe
dobro kavo, likerje itd.
Postrežba točna in solid-
na. — V gostilni se toči
vino čez ulico 1 Din ce-
neje. Sprejmejo se abo-
nenti na hrano. Obredi
do pol 3. ure. — Marija
Zgonc. 2942

Kupujem i
prodajem
kukuruz, zob, grah, zdra-
vi birani krumpir za jelo,
bukovo i grabovo gorivo
drugo; sva prvovrstno
robu. Izvolite mi ponu-
diti, odnosno tražiti od
mene ponude i cene.
— Kupujem samo iz prve
ruke, a prodajem uz naj-
solidnije cene; imam
uvek po nekoliko vago-
na za promptno otpremo.
— Hinko Glocke, Zagreb
Petrova ulica 7. Telefon
br. 23—79. 2758

Znižane cene za
otroške vozičke.
Novi modeli. Poslužuje
se izdelkov domače to-
varne otroških vozičkov
in dvokoles — »Tribuna«
F. B. L., Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. — Isto-
tam se dobijo po snižani
ceni nova dvokolesa, ma-
li pomožni motorčki, ši-
valni stroji in pneumatika
ter se sprejemajo za ema-
jiranje z ogujenim po-
nikljanjem dvokolesa,
otroški vozički, šivalni in
razni drugi stroji. Proda-
ja se tudi na obroke. —
Ceniki franko. 2817

Matek & Schein

Ljubljana, Dalmatinova ulica 13
priporoča vsakovrstno perilo za
dame in gospode, kravate, na-
ramnice in drugo, galanterijsko
in modno blago po najnižjih cenah.

AUTOMOBILI.

35 HP Austro Fiat osebni 6 se-
dežni rabljen
16/18 HP Austro Fiat osebni 6
sedežni rabljen
35 HP Puch VIII tipa osebni 6
sedežni rabljen
35 HP Peugeot 6 sedežni rabljen
35 HP Chiribiri 6 sedežni rabljen
16/18 HP Laurin Klement 2 se-
dežni rabljen
25 HP Daimler 6 sedežni rabljen
35/40 HP Praga 3—5 tonski rabljen
35 HP Fiat Torino 2 1/2 tonski
rabljen
45 HP Fiat Torino 5 tonski rabljen

MOTOCIKLI.

B. S. A. novi vseh typ
4 HP »Ariel« rabljen
3 HP »Wanderer« rabljen
5/7 HP »James« rabljen
1 1/2 HP »Alba« rabljen

se prodaja pri 2937
Jugo-Auto, Ljubljana
Dunajska cesta št. 36.

Bolni živci
povzročale vse mogoče trpljenje,
glavobol in nervoznost, žilne
težave, bolečine v živcih, slabost,
razdražljivost, nerazpoloženje za
delo, občutljivi spomin, pomankanje
spanja, nemir in mučenje do živ-
ljenja.

Zdravi živci
so vir občutke moči, veselja do
življenja, dobrega spanja, dela
in ljubezni, vztrajnosti in energije.
Utrujenosti živci postanejo zo-
pet zmorni delavci, ako jim
dovedemo one substance, ki spa-
dajo med nepogrebnostne sestavne
molekule, hrbtne možgane in
živce. Moje pristne tablete niso
tina medicina in jih ne tisoče
zdravnikov zasluži za pozitivno
živce. Sestavljene so po znan-
stvenem postopku in učinkujejo
izbirno in hitro. Moje vseh
evropskih deželah ustanovljene
prodajnice bodo tokom tega
meseca razposlale

20.000 skatljive zavojni
obremen z dr. Lichtova poljudno
razpravo o pravih negi živcev.
Pišite torej še danes na
Ernst Pasternack,
BERLIN S. O.,
Michaelkirchplatz 13.
Abt. 511. Abt. 511.

Dr. JANKO OLIP
odvele v Beogradu
je preselil svojo pisarno
v Kolarčevo ulico št. 7

Proda se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 orlov prvovrstne zemlje. Vila obstoji
iz šest lepih in velikih sob, dveh kuhinj, smučnice, kopalnice, pod-
zemne kleti. Na posestvu se nahaja vse potrebno in obilno gos-
podarsko poslopje. Pred vilo je lep sadni vrt, a poleg tega vodovod
in vodnjak. Vse to je v najlepši legi Banjaluke. 2917
Cenjene ponudbe je poslati na upravitelja pošte v Banjaluki, Bosna.

Proda se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 orlov prvovrstne zemlje. Vila obstoji
iz šest lepih in velikih sob, dveh kuhinj, smučnice, kopalnice, pod-
zemne kleti. Na posestvu se nahaja vse potrebno in obilno gos-
podarsko poslopje. Pred vilo je lep sadni vrt, a poleg tega vodovod
in vodnjak. Vse to je v najlepši legi Banjaluke. 2917
Cenjene ponudbe je poslati na upravitelja pošte v Banjaluki, Bosna.

Proda se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 orlov prvovrstne zemlje. Vila obstoji
iz šest lepih in velikih sob, dveh kuhinj, smučnice, kopalnice, pod-
zemne kleti. Na posestvu se nahaja vse potrebno in obilno gos-
podarsko poslopje. Pred vilo je lep sadni vrt, a poleg tega vodovod
in vodnjak. Vse to je v najlepši legi Banjaluke. 2917
Cenjene ponudbe je poslati na upravitelja pošte v Banjaluki, Bosna.

Proda se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 orlov prvovrstne zemlje. Vila obstoji
iz šest lepih in velikih sob, dveh kuhinj, smučnice, kopalnice, pod-
zemne kleti. Na posestvu se nahaja vse potrebno in obilno gos-
podarsko poslopje. Pred vilo je lep sadni vrt, a poleg tega vodovod
in vodnjak. Vse to je v najlepši legi Banjaluke. 2917
Cenjene ponudbe je poslati na upravitelja pošte v Banjaluki, Bosna.

Proda se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 orlov prvovrstne zemlje. Vila obstoji
iz šest lepih in velikih sob, dveh kuhinj, smučnice, kopalnice, pod-
zemne kleti. Na posestvu se nahaja vse potrebno in obilno gos-
podarsko poslopje. Pred vilo je lep sadni vrt, a poleg tega vodovod
in vodnjak. Vse to je v najlepši legi Banjaluke. 2917
Cenjene ponudbe je poslati na upravitelja pošte v Banjaluki, Bosna.

Proda se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 orlov prvovrstne zemlje. Vila obstoji
iz šest lepih in velikih sob, dveh kuhinj, smučnice, kopalnice, pod-
zemne kleti. Na posestvu se nahaja vse potrebno in obilno gos-
podarsko poslopje. Pred vilo je lep sadni vrt, a poleg tega vodovod
in vodnjak. Vse to je v najlepši legi Banjaluke. 2917
Cenjene ponudbe je poslati na upravitelja pošte v Banjaluki, Bosna.

Proda se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 orlov prvovrstne zemlje. Vila obstoji
iz šest lepih in velik

Volilna borba v Nemčiji.

Nad 30 nemških strank je že pričelo živahno volilno kampanjo. Od vseh teh strank se obeta pri današnji politični konstelaciji, ki gre polagoma na desno, največji uspeh nemški ljudski stranki. Ona ima tudi pravico upati na zmago pri predstojajočih državnozbornih volitvah. S svojimi političnimi gesli (razveljavljanje verzajske pogodbe in vpostavitve nacionalnih aspiracij) in s svojim socialnim programom (sovrastvo napram novim bogatašem, takozvanim vojnimi dobičkarjem in antisemitizem) se je izredno prikupila in prilagodila sedanjemu razpoloženju širših slojev nemškega naroda. Ljudska stranka igra glavno vlogo v volilni borbi. Od njenega uspeha ali poraza je odvisen sestav novega državnega zbora in morda tudi usoda Nemčije. Njenega fašizma se boje danes ne brez povoda vse zavezniške države.

Program omogoča tej stranki, da pridobi na svojo stran srednje meščanske sloje in proletarizirane mase. Ogromni del nemškega delavstva, ki ga je ruska pustolovščina in nesposobnost socialne demokracije docela razočarala, se je pridružil zdaj ljudski stranki in jo smatra za edino zaščitnico delavskih interesov. Kandidati te stranke so nacionalisti; med nje spadajo celo obtoženci v znani monakovskem procesu. Roko v roki z ljudsko stranko gredo v volilno borbo tudi nemški nacionalisti. Njihov nastop in živahna agitacija še bolj pospešuje nacionalistično gibanje v Nemčiji. Toda agitacija ljudske stranke jim škoduje, kajti večina volilcev je bolj naklonjena in dostopna idejam ljudske stranke, kakor onim nemških nacionalistov. Njihovo geslo je skrajni nacionalizem, dočim socialnim problemom ne pripisujejo nobene važnosti.

Druga velika meščanska stranka, ki tudi lahko računa s precejšnjim uspehom, je ta takozvani katoliški center s sporedno bavarsko formulacijo — bavarsko narodno stranko. Navzlic revoluciji je ta stranka še danes močan blok raznih nemških meščanskih političnih skupin, ki tvorijo v parlamentu center. Idejno drži ta stranka katoliško Nemčijo in se v politiki previdno izogiba vseh nepremišljenih korakov. Ona skrbi za pravi državljanski mir in je odločna nasprotnica prevratnih eksperimentov od desne ali leve. Njen cilj je vedno isti: ravnotežje med skrajnimi levimi in desnimi strujami. Lahko rečemo, da se je Nemčija po zaslugi te stranke in sedanje kancelarja Marksa (voditelja centra) rešila iz gospodarskega in političnega vrtenca, ki ji je grozil s popolnim poginom. V bodoče ne more nobena stranka računati s popolno zmago, če si ne zagotovi pomoči in podpore od bloka.

Važno vlogo igra tudi nemška narodna stranka na čelu s Stresemannom. To je stranka veleindustrijev. Pri sestavi kandidatske liste in volilnega imenika je prišlo do resnega nastopa proti Stresemannu. Stresemann je hotel namreč ertati iz imenika vse tiste veleindustrijalce, ki jih smatra ljudstvo za krivce inflacije kot zgrešene finančne politike, ki je povzročila katastrofalen padec marke. Nezadovoljniji so ustanovili v stranki svojo frakcijo, ki je grozila Stresemannu s samostojno listo. Tedaj je bil Stresemann prisiljen, da popusti.

Demokrati so zadnja meščanska stranka. Oni se bore obenem za republikansko — demokratsko, kapitalistično — trgovsko in socialno — politično ci-

lje. Kadar so na krmilu, navadno zataje svoj program in zato so izgubili mnogo pristašev med srednjimi sloji in delavstvom. Oni nimajo velikih šans na volilni uspeh. Nezadovoljni pristaši demokratske stranke so se odcepili in ustanovili republikansko stranko. Ta se bori za socialno pravičnost, z velikim idealom gre v volilno borbo, toda upanja na uspeh ima malo. Njen glavni kandidat je pesnik Fritz von Unruhe.

Najmočnejši nasprotnik ljudske stranke so socialdemokratje; toda ta nasprotnik je zadobil težke rane in izgube iz katerih je oteklo od weimarske konstitucije do danes mnogo krvi. Sama stranka gre v volilno borbo s precejšnjo nesigurnostjo in minimalno nado na zmago. Nesloga v stranki sami ji obeta pri predstojajočih volitvah še večje izgube, kakor jih je imela doslej. Zadržni čas je izgubila ta stranka 40% pristašev, ki so šli večinoma v tabor ljudske stranke.

Navzlic prijazdevanjem in živahni agitaciji desnih elementov upa tudi komunistična stranka na značne uspehe. Na vsak način dobi več glasov kot socialni demokrati. Komunisti računajo z onimi sloji, ki so nezadovoljni s kancelarjevimi odredbami glede ukinitve

Šurnega delavstva in znižanja delavskih plač. V splošnem se pripravljajo, da bi ribarili pri volitvah v kalnem. Večina komunističnih kandidatov je v ječi. Stranka jih kandidira nalašč, da bi prisilila na ta način vlado, da aretirane voditelje osvobodi. Tako kandidira v Kemnitzu znani poglavar komunističnega upora Maks Hötz, v renski pokrajini pa junak monakovske sovjetske republike E. Mühlmann. Toda ta trik bo samo demonstracija. Kandidati so brezpravnj in nimajo aktivne volilne pravice.

Taka je politična situacija, v kateri se bliža Nemčija novim državnozbornim volitvam. Ves demokratski in zmeren tisk, ki se navdušuje za weimarsko konstitucijo in republiko, nasprotuje skrajnim levim in desnim elementom ter pletira znova za veliko koalicijo vseh državotvornih strank. Na vidiku je meščanski blok, sličen onemu v Bolgariji. Zadnji besedo ima seveda nemški narod, ki bo odločil pri volitvah, komu pripada večina. Vendar pa je treba naglašati, da se je politična atmosfera v Nemčiji zadnji čas znatno razčistila in da ni nobene nevarnosti notranjih nemirov ali celo revolucionarnih prevratov.

Nedeljsko pismo.

Spoznala sta ga po lomljenju kruha... Ali se vam ne zdi, gospodična, da je lepa tista zgodba o Emavzu. Namreč tista nejasnost in zbežnost, ki je zavladala po šumnih velikonočnih dneh. Kajti troljenje so videli vsi — vstajenja pa ne. Sicer pravi evangelist, da so pogegniti tudi oni, ki so verovali in so le od daleč gledali, kaj se godi: čutili so vso sramoto in ponižanje in niso mogli pomagati, kajti razdražena množica bi bila posegla tudi po njih — slave in poveljanja pa niso videli. In tudi, ko se je o tem govorilo, je bilo še mnogo neverjetnih Tomažev. Saj jih je tudi danes. In tudi ta zgodba o Emavzu je samo nekaj prisljen dokaz — skoraj nepotreben — a prav dobro kaže, kako je bilo že tedanjim ljudem treba dokazov — ad omnes, kakor pravimo, prav pred vči, da so verjeli; sicer bi ne bili verjeli. »da je vstal« in da je bil — Bog. Zato, ker so tako hitro pozabili, ali pa tako malo razumeli, za kaj je šlo. Mislili so, da je to dokazovanje važnejše nego oni nauki...

In tako sta se ona dva emavska učenca pogovarjala marsikaj med seboj, ko pa se je njima pridružil, ga nista spoznala. Spoznala sta ga šele — po lomljenju kruha. To razlagajo cerkveni učenjaki v duhovnem smislu, mi pa v sedanjih materijalnih časih bi si to razlagali bolj po naše: po lomljenju kruha homo spoznal odrašenika Jugoslavije. Naše krušno vprašanje postaja vedno težje in zdi se, da so ljudje sihi prepirali — lačni kruha. Ne mislimo samo na desetisoče brezposelnih, brezposelnost je včasih tudi posledica nedelavnosti, mislimo na stotisoče onih, ki delajo in vkljub temu nimajo dovolj kruha. O tem so govorili naši emavzarji, ko so šli v ponedeljek v Emavs. Polni nad in skrbi so mislili na prvi maj, ki prinese vsaj malo odrešenja. In tako so govorili, da nam ni treba poslancev za to, da revidirajo ustavo — da se prepirajo za besede in se bore za korist svojih strank, ampak ljudi, ki uredijo končno najvažnejše naše vprašanje, da poskrbijo delavnim

in verujočim državljanom kruha. Dr. Korošec je rekel za velikonočje, da je položaj jasen in da sta v skupščini samo dve skupini. Hvala Bogu! Emavzarji so rekli, da zmaga tista, ki bo dala kruha in da ni treba prepiračev, zaradi katerih milijoni stradajo. V Pragi se je dogodilo te dni sledeči zanimiv slučaj: Ko so stopali ljudje v tramvaj, je nekdo pomotoma prijel za jermen — voznič je mislil, da je dal spovednik znamenje in voz se je začel pomikati. Med tem je lezel v tramvaj debel gospod. Sprevednik je zapisal v znamenje, da naj se voz ustavi, kar se je tudi takoj zgodilo, toda debeli gospod se je razjutil nad to nepravilnostjo, češ da je poslanec in da bo že poskrbel za red. V tem trenutku so vsi, ki so bili v vozu, nastopili proti njemu in so mu povedali, da so sili poslancev in njihove oblasti, da naj dela red v parlamentu in državi, da naj se briga za to, za kar so ga izvolili itd. Skratka: gospod poslanec je bil skupil po zaslužku in ta mali dogodek je nekak — znak današnje dobe, ko vsi ljudje občutijo težave sedanje novovne Evrope in komaj čakajo, da bi prišli iz njih ven. In zato volimo poslance — da bi uredili vprašanje dela in kruha — poslanci pa se morajo že pet let prepirati o tem, ali smo en narod ali smo trije. Zato bo masa pometa s takimi poslanci in bo volila može, ki ji prinesejo red in mir — dela in kruha. Tako so govorili letošnjim emavzarjem in tako so rekli, da je kruh bolj potreben nego klerikalna avtonomija in hrvatska republika. Torej po delih jih bomo spoznali. Zato je prav lepa tista zgodba o dveh učencih, ki sta šla v Emavs.

Sicer smo imeli letos prav lepo vreme, žal da je bilo v žepih bolj slabo. Vkljub temu je šla Ljubljana na vse strani po stari navadi. Seveda je mnoge spremljala težka skrb, kajti prazniki so pobrali zadnje pare... In to je pečeče vprašanje sedanjosti. Tako se je godilo tudi tistima dvema emavskima učencema.

Od takrat hodijo iz vseh mest emav-

zarji in se pogovarjajo med seboj. Letos — kakor rečeno — je bil pogovor tak. Včasih je Ljubljana hodila v procesiji na Šmarno goro. Saj vam je znana tista Prešernova pesem:

O vi vsi, ki hodite na sveto Šmarno goro, blagor vam, molite za v nebo vzeto, ali — odlašavcam...

Pred leti je bil v Ljubljani velik prepir zaradi te procesije. Saj veste, kako je: pomlad, priroda, ptički, rožice, gozd, solnce, vino itd. Poleg pobožnosti se je zgodilo tudi dosti — nerodnosti. Saj se jih še dandanes brez procesije. Naš pesnik pravi, da bodo ti »odlašavci« morali po smrti romati vsaj enkrat na leto z vernimi ali nevernimi dušami na Šmarno goro. Zato smo šli rajši sedaj. Obiskali smo tudi sv. Antona in smo z žalostjo opazili, da je njegov zvonec brez — kemblja. Pravijo, da ga je snel neki neraven nedeljski turist, ki ni mogel prenašati zvonjenja; drugi so pa rekli, da ga je nekdo ukradel, ker je zdaj toliko tatov in se vse krađe, za kaj ga bo pa porabil, ni znano.

Mogoče tudi to ni res, ker se je od nekdaj čulo, da so sneli kemblj za to, ker v sedanjih slabih časih sploh ni treba sv. Antona za nič prositi: nevost in ženinov je dovolj — stanovanj pa manjka.

Tako bodo tudi ti emavzarji spoznali, kdo bo njih odrešenik. Sicer je bila Šmarna gora prav lepa in nič se ne čudimo Prešernu, da je napisal: »gorje odlašavcam!« Za Emavz je torej v Ljubljani dobro preskrbljeno, za emavzarje pa bolj slabo. Pa upajmo, da bo prihodnje leto boljše, če bo več kruha. Letos je sploh tako čudno leto. Kakor naša politika: dve povodnji, mráz, sneg, dež in veter — pomladi pa od nikoder. Tako je prijel naš slovanski sv. Jurij v deželo in smo ga komaj opazili. Pa upajmo, da zmaga ta hrabri vitez na bellem konju in razžene temne oblake nad nami in okoli nas.

Nekaj je bilo vendar razveseljivega. Ali ste brali, gospodična, naše velikonočne liste. Če jih primerjamo s prejšnjimi časi, moramo priznati, da rastejo. In to je razveseljivo. Ne le po številu izvodov, ampak tudi po vsebini. Časopis je postal sedanjemu človeku življenska potreba: ne le zaradi politike, ampak tudi za splošno vzgojo. Živimo v hitrih časih: teden prinese več nego prej vse leto. Za knjige že skoraj ne najdemo časa: nadomesti jih vsaj deloma časopis, ki nas pouči o tem in onem. Naš narod čita in to je dobro. Razven par izjem stoji naše časopisje razmeroma na visoki stopinji. — Takozvanih revolveržurnalov skoraj ne poznamo in poleg neizogibne politične preklarije najdemo po naših listih mnogo zdrave duševne hrane. To je v teh obupanih in razdrapanih časih dobro znamenje; *dober list je postal našemu človeku tako potreben, kakor vsakdanji kruh. Poleg skrbi obdaja nas vsak dan toliko važnih vprašanj, ki jih moramo razreševati, da potrebujemo nekoga, ki nam pri tem pomaga. In to je časopis. Zato smo videli, da je imel vsak emavzar časopis seboj in je rekel, da napredujemo vkljub temu, da je vedno slabše. Pa upajmo, da bo boljše, saj pride maj.* Sava.

Podpirajte obupane slepe in darujte
»Podpornemu društvu slepih«, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

„Srpsko planinsko društvo.“

Po dolhi petih letih od ujedinitve turisti v Jugoslaviji žal še vedno nimamo tako potrebne enotne skupne organizacije in skupnega turistovskega glasila. Zato tudi tako redko kaj izvedemo o turističnem delovanju izven Slovenije. Prav malo smo informirani o hrvatskem turistovskem gibanju, še manj seveda o Srpskem planinskem društvu v Beogradu.

Srpsko planinsko društvo je mlado. Obstoja komaj eno dobro leto. Umljivo je, da je bil početek v Beogradu zelo težak, saj daleč naokrog ni videti nobenih gora in snežnikov. Pred enim letom se je še porogljivo gledovalo beogradsko občinstvo nad planinskimi tovariši z nahrbtnikom, dolgo palico in nakovanimi čevlji po mestu, danes pa je v tem oziru že boljše, tako da niti smuči na Terazijah ni več ne motijo in ne strašijo beogradskega občinstva. Planinska ideja se je ukoreninila tudi tu. Danes ima Sr. P. D. že 4 podružnice in šteje nekaj nad 500 članov. Društvo prireja mnoge izlete in v bodočem letu upamo, da bomo že priča vselemu planinskemu prazniku na Avali — beogradski Šmarni gori — kjer namerava zgraditi društvo prvo svojo kočo.

Najlepši vidni znak in dokaz, da je SrPD na pravem potu in ima krepko voljo po napredku, pa je letošnja prva planinska razstava v Beogradu, ki je bila otvorjena dne 17. in bo trajala še do 27. t. m. Prijetno nas je iznenadila, kajti je taka: da je res ponos nele samo beogradskim, temveč vsem jugoslovenskim turistom. Je to prireditelj, na katero se lahko vabi in je pokazatelj inozemskim zastopnikom, ne da bi se nam bilo treba bati, da ne poneso iz naše neukodnega utisa o turistovskem delovanju v naši državi!

Neka posebna radost in zažodčenje pa, ki je občuti vsak zaveden jugoslovenski turist, ko si ogleduje to razstavo, je dejstvo, da so se znašli pri tem velikem delu prvi in spontano — saj ni bilo prav nobene velike agitacije — vsi zavedni turistovski delavci skupaj iz vseh pokrajin naše države in je ta razstava res pravi odsev najlepših motivov in pokrajin naše nove velike prekrasne skupne domovine!

In prav spontani izraz skupne volje vseh turistovskih društev nam je najboljši dokaz, da smo tudi jugoslovenski turisti dozoreli in je čas, da se združimo v eno močno in talanogo, v eno smotreno organizacijo in se tako složimo in strnemo k skupnemu delu v doseg naših vzvišenih ciljev, ki so: zdravje naroda, ljubezen do lepe naše skupne domovine, spoštovanje prirode, okrepitve narodnega gospodarstva!

Le tako združeni smemo upati na hitrejši razmah turistične in splošnega tujkega prometa in le če bo naša organizacija močna in složna, smemo upati, da lahko dosežemo tudi razne olajšave za turiste na potovanjih.

Planinska razstava SrPD v Beogradu je, kakor je bilo na kratko že omenjeno po novinah, v II. moški gimnaziji v Poankarejevi ulici poleg poslopija »Politike«. Po sredi dvorane se vrste dve koloni stoja s slikami, vnies in med stenami pa stoji mizice z raznimi predmeti. Razstava namreč ne obstoja samo iz fotografskih slik, kakor je bilo dosedaj to v navadi v Ljubljani,

im je nakopal stotnik Škarja. Ogorčeni so sklenili, da ga pri tej priči bacnejo iz svoje hrabre vrste. Toda je bila omi večer še velika pijača, ki jo je plačal svojim tovarišem imenovani stotnik, kajti je bil jako vesel, da so ga oprostil. Iz tega razloga so ga tovariši bacnili iz svoje hrabre vrste šele drugi dan in so to storili soglasno in brez ugovora.

Pa je rekel gospod, ki mi je pravil zgodbo, da historije še ni konec. Moja strža Škarjo da je strašno grizlo, da so ga bacnili iz društva, še bolj ga je grizlo, da je bil šel in jim poprej še plačal pijačo. Toda je molčal in čakal in je pričakal prevrat. In sedaj predlaga, da se kazensko postopanje obnovi. Pravi, da je bila krivica, da je bil oproščen, po pravici da bi bil moral biti obsojen — to svojo obsodbo sedaj zahteva. Pravi, da si ne pusti po krivici ukrasti zasluge, da je v viharni noči pogumno in brez slehernega ozira na svojo glavo zapustil stražo in izročil armado naših zatiralcev nelzprosnim nevarnosti odločilnega poraza. Pravi, da je s tem junaškim dejanjem postal tudi on začetnik prevrata in prepoveda in mile majke Jugoslavije, in zahteva sedaj obračun in delež.

Pred domačo oblastjo bo nemara pogorel s svojo zahtevo, je dejal gospod, ki mi je pripovedoval zgodbo. Toda ima zveze v Beogradu — njegov bratranec da kavo peče v ministrstvu — in če se gospodinu ministru muči, včasih gospodin minister kako reč podpiše, ki je ni bral — tako bo morebiti šla ta reč...

Fr. Ž:

Straža na mostu.

Svojčas je bilo vse bolje, svojčas smo imeli veterance, sedaj jih nimamo več! Pri vsaki stvari so bili veteranci, nobena ni bila brez njih, kakor ni sedaj nobena brez luka — namesto veterancev imamo luk, žalostna nam majka!

Kako so jim bleščale na junaških šapah bele rokavice, kako zmagovito jim je vihral za klobukom svetli kikeriki — kak sijaj je bil povsod z njimi združen in ugled in zanesljivost in v dopustnih mejah tudi domoljubje!

Kakor rečeno — brez njih ni uspehla nobena reč in ko je bila svetovna vojna, takisto ni šlo drugače, nego so v domačem kraju opravljali stražo, harami! prav tako kakor jo opravljajo pristni, resnični vojaki: s puško in s patroni in z vsem in se je puška še lahko sprožila, harami! če si nerodno z njo ravnal.

Pa je ta zgodba jako zgodovinska, pravil mi jo je gospod, ki je sam imel z njo opravila na sodniji, in je rekel, naj nikar ne povem, da se je godila v Kamniku, drugače bodo Kamničani razžaljeni. Tudi Kranja da ne smem imenovati in Skofje Loke in Novega mesta, tod bi povsod lahko bili razžaljeni. Šiško, pa je dejal, da lahko imenujem, ker v Šiški nimajo mosta.

Naj pa bo tako in je bil v Šiški krojaški mojster Škarja in ni bil brez zasluga za veteransko stvar — od vseh veterancev daleč naokoli so imeli šiš-

šenski najlepše zlikane hlače, to je bilo njegovo delo in je bil na tej podlagi dosegel stojno stotnika, še višje časti so ga čakale.

Pa je doletelo tudi njega, da je bil poklican pred vojaško oblast — genijstvo je bilo slovo od žene, od dece, od domačega krova. Burno mu je bilo srce v moških prsih, ko je govoril pomembne prišedne besede — kako veselo je bilo svidenje, ko se je zaprisežen vrnil v naročje milih svojcev, ki so nestrpni nanj čakali z juho!

In je bilo tako urejeno, da ga bo vsako tretjo noč zadel služba in bo stražil most, ki se v drznem loku vzpenja čez reko, katerokoli tam ob krajnj Šiške, in je bila ta služba jako kočljiva, kajti je bila sovražna sila namazana z vsemi mazili in ni nikdo vedel, kdaj pride in od katere strani, in so bile vrli veterancem, kadar so stali na straži, celo prepovedane bele rokavice in svetli kikerikiji, da ne bi njihov sijaj vabil sovražnih letal.

Prehitro je prišla gospodu stotniku Škarji usodna noč. Za tako službo je treba poguma! Gospod Škarja si ga je bil nabral že doma, pa je imel skrbno ženo in ga je dobil še s sabo v dveh ploščnatih steklenicah, da sta mu šli v žep. S pogumom v žepu se je neustrašen oglašil v vojašnici, odtod so ga vedli na most in je bil most še cel in v dobrem stanju in so mu ga izročili.

Gospod Škarja je ostal sam sredi gluhe noči. Ob kraju mosta je stala majhna stražnica, bila je hladna jesenska noč, pa je stopil gospod Škarja v stražnico, da izza njenega zatišja čuva

most in očetjavo in nista most in očetjavo rekla ne tako, ne tako. Spodaj je šumela voda, katerakoli, zgoraj v vseh jeh je stokal veter — ponoči se ta reč vse drugače in huje čuje kakor pri bellem dnevu, in se ne ve, ali bi bil gospod Škarja vztrajal toliko časa kakor je, da ni imel skrbne žene in s sabo toliko poguma.

Pa je bolj in bolj grozno zavijal okrog stražnice veter, po nebu so se podili temni oblaki in je premišljeval gospod Škarja, da bi bila tako nekako nalasč za sovražno silo in bi lahko pridrla ali od kapelice sv. Roka semkaj ali čez Mehletov zelnik in bi nena doma napadla mirni kraj — to bi bilo strašno!

Gospod Škarja ni mogel drugače ob teh mislih, nego da je segel v žep po pogum in si ga nastavil na junaški ušni, nastavljal si ga je, toda tisti hip pok, pok po stražnici! Ustne so mu zadržale, zobje zašklepetali, s tresočo roko je odstavil pogum. Kaj je to? Zunaj zatuli veter — vnovič zapresketa: pok, pok, pok! pok! pok! pok! — Križ božji, sovražnik je s strojno puško!

Gospodu Škarji je odnehala roka, pogum je zdrknil iz nje in je padel na tla in se ubil in razlil. Pa je gospodu Škarji padlo tudi srce in mu je padlo v hlače in se je bal za hlače, da bi padlo še kaj drugega vanje in je hitel in jih je slekel. Pa ko jih je bilo treba zopet obleči, so se mu zamotali hlačniki in jih ni mogel spraviti v red — zraven ves čas: pok! in pok! in pok! Pa je gospod stotnik Škarja obupni položaj v obrambo mu izročenežga mostu preuda-

ril tako, da je s hlačami kar v rokah se žurno umaknil s te točke domov. In so potem doma vso noč bdeli v črevljih in tolarje skrivali v peč in se priporočali Vsega mogočnemu in trepetali, kaj bo.

Toda je noč minila mirno, sovražne sile ni bilo ne izza kapelice sv. Roka, ne čez Mehletov zelnik in tisto, kar je delalo pok pok pok, je bil kostanj, ki ga je otrsela veter stražnici na streho.

Hvala Bogu! — očetjavi se ni zgodilo nič hudega, še las se ji ni bil skrivil, hvala Bogu! in bi bilo vse v redu, da nimajo pri vojakihi tako sitnih postav.

Bili so drugo jutro prikorakali, da zamenjajo stražo, pa ni bilo o zapriseženem gospodu Škarji ne duha ne sluha — to je grozen zločin! In razbita steklenica v stražnici in tista druga reč tudi niso bile baš olajšujoče okolnosti. Pa so napravili ubogemu gospodu veteranskemu stotniku strahovito obžobo, ker da je samolastno zapustil v vojnem času ukazano mu stražo.

Gospod, ki mi je pravil to zgodbo, je povedal, da bi bil dobil nesrečni mojster Škarja vsaj tri leta težkega in jako poostrenega ričeta in mu ne bi bil mogel pomagati sam ljubi Bog! Toda ga je izrezal zagovornik. Zagovorniku da se je posrečilo in je dokazal, da nesrečni mojster Škarja sploh ni bil nikdar vojak in da so ga veteranci vzeli medse le zaradi hlače, da jim jih bo likal, drugače pa da nima mož ne pojma o vojaški službi in niti ne loči strojne puške od kostanja.

Na razpravo so bili klicani kot pričče drugi veteranci iz Šiške in so se jim ježili svetli kikerikiji od gramote, ki jo

temveč so izloženi tudi drugi predmeti, kar naj navedemo sedaj po posameznih strokah in razstavljavcih.

OLJNATE SLIKE in AKVARELE

so razstavili:
Beta Vukovanič (1 komad), Bora Stevanović (1), Miodrag Petrović (3), Milica Čadjevici (3), Milica Milivojević (3 — lepi motivi iz Ohriškega jezera), Drag. Paulović (1 — lepa panorama Kajmakčalana) ter naš znan planinski slikar iz Bohinja: Valentin Hodnik, akad. slikar, 20 motivov iz Julijskih alp I. dr. (Krasen napredek od predlani!)

FOTOGRAFIJE zavzemajo največ prostora. Razstavili so:

Dr. Nedeljko Košanin, Beograd, univerz. prof., predsednik SRPD, 28 fotografij iz Srbije, dr. Jovan Žujević, Beograd, univerz. prof. (eden izmed najstarejših srb. turistov): 16 fot. (13x18) iz slovitih dunavske soteske Dierdab med Beogradom in Prahovom. Aleksander Vasić, Beograd: 50 komadov planinskih motivov iz Srbije in Slovenije ter 20 slik s kreda. Čeda Kušević, absol. stud. phil., Vinkovci: 262 fot. (18x24 do 47x60) iz raznih izletov po Stari Srbiji. Savinskih alpeh in okolice Vinkovcev. Dosedaj najmarljivejši in najboljši amateurfotograf SRPD. Dr. Rađivo Simenović, Sombor: 160 fot. (13x18), nabira jako marljivo sistematično razne motive iz Velebita, Hercegovine, Fruške gore. Dragocen znanstveni material. Dr. J. Krajač, Jastrebarsko: 36 fot. (18x24), dobroslovesnih tipičnih motivov iz Velebita. J. Hitzthaler, Zagreb: 36 fot. iz Gorskega Kotara I. dr. pokraljin po Hrvatski. Drago Paulić, Zagreb: 10 fot. (18x24) iz Plitvičkih jezer in okolice. Malo, a to vrlo lepo! Dosedaj najboljši amateurfotograf HPD, ki kaže lep umetniški okus.

Prav lep je bil tudi oddelček slovenskih razstavljavcev v 9 skupinah, čeprav smo pogrešali nekaj pravih dobrih amateurfotografskih sil (inž. Skaberne, Ivan Tavčar, St. Ribnikar I. dr.). Slike prof. Ravnikar, Joža Kunavara in Štrlepa iz naših alp prednjačijo brez dvoma na tej razstavi pred vsemi drugimi. Razstavili so:

Janko Ravnik, prof. konservatorija, Ljubljana: 62 motivov (povečave v velikih formatih, od teh 9 bromoljnatih tiskov, 1 pigment I. dr.).

Joža Kunavar, Ljubljana, 46 velikih povečav (od teh 1 pigment in 2 bromoljnatih posnetka).

J. Štrlep, Ljubljana, 17 povečav (od teh 10 bromoljnatih posnetkov in 1 motiv v modrem tonu).

J. Holzhacker, Kranj, 6 povečav (mimosas), 30x50. (Lepa slika Kranja).

Dr. Stanko Tomineš, Ljubljana: 32 povečav v formatu 30x30.

Volentin Hodnik, akad. slikar, Zagreb: 50 povečav v manjših formatih.

Odsek amateurfotografar mariborske podružnice SPD. (Rostler I. dr.): 73 posnetkov iz Pohorja in otokov Podravja. Osrednji odbor SPD.: 16 posnetkov planinskih koč SPD.

Izmed poklicnih fotografar se je udeležil razstav samo

Pelikan, fot. atelije, Celje, s motivi iz Celjske okolice.

Umetniški tisk je bil skromno zastopan, razstavil je samo Metod Badjura, absol. graf. akademije IV. dela I. a.: 1 svetlotisk Triglava v vel. formatu in 3 heptogravure v manjših formatih.

Diapozitivi v večjih formatih so bili v manjšem številu razstavljeni po oknih, druga večja serija (80 komadov) pa je prišla do veljave na predavanju, ki ga je imel R. Badjura na novi univerzi dne 18. t. m. zvečer.

Med skupinami amateurfotografar in po stenah so visele tudi mnoge reklamne slike in plakati letos v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Dubrovniku in Splitu ustanovljenih uradov »Putnik D. D.« (predprodaja železniških in parobrodskih vozovnic), to je društva za saobračaja potnikov in turistov v kraljevini Srbiji, Hrvatov in Slovencev. Dobro izbrani in reklamni material prav lepo poživlja celotno ureditve razstave in kaže razne slike iz naših najvažnejših letovišč, kopališč ter drugih turistično prometnih središč v naših alpeh in ob morju. Posebno pozornost je vzbujal krasno uspešni okusni plekati Bleda, delo znamenitega akad. slikarja Saše Santla, in

dvje veliki fotografski povečavi Dubrovnik.

Turistovska literatura to pot ni bila še prav skrbno zbrana, opazili smo le nekaj del naslednjih turistovskih pisateljev:

D. Paulić, Zagreb, Plitvička jezera. P. Kunaver: Na planine in Kraški svet ter

R. Badjura: Triglav, Slovenija (Vodič okrog jugoslovenske alpe) in Smuška terminalogija ter nekaj manjših knjižic in brošur HPD.

V bodoče bo treba potniške pripomočke, vodnike i. dr. vestneje zbrati ter razstaviti, da vsaj na razstavah turisti spoznajo vso aktualno našo potniško literaturo iz cele države, ker je večina naših trgovcev knjižarjev ne drži v izlozih in je tu mesta skoro samo za romane.

Kartografija i. dr. grafična dela. Na stenah oziroma po mizah so bile izložene tudi karte, razni načrti in risbe, n. pr.: J. Knafelc: Karta Julijskih alp. — R. Badjura: Koncept za karto Karavank s pristno domačo nomenklaturo in statistični diagrami (poset koč SPD v letu 1923, gibanje članstva podružnic prošlih 30 let, pregled (zgodovina) zgradbe turistovskih društev v Sloveniji prošlih 50 letih (1874—1924), nazorni pregled planinskih postojank ter načrt lanskega in letošnjega ofic. izleta SRPD. i. dr.

Turistovska oprema in oprava. Do 20. t. m. je bilo razstavljenih le nekaj predmetov beogradskih sportnih trgovin. Menimo pa, da so že dospele med tem tri razne pošiljke iz Slovenije. Na razstavo so namreč poslali iz Ljubljane že dne 16. t. m. tvrdke:

J. Brajer (Breg) in J. Maher (Tržaška cesta), vsaka po dva para gorskih čevljev ter Zrebišarska zadruga v Kroplu deščico s 4 podplati, nakovanimi z različnimi cvetki, med temi tudi z najnovejšimi vzorci čevljev za gorske čevlje.

Za planinsko razstavo v Beogradu vlada veliko zanimanje. Po številnem dosedanjem obisku lahko sklepamo, da bo tako moralni kakor gmojni uspeh dober. Umestno in koristno bi bilo, da se prenese ta razstava tudi v druga večja mesta naše države ter tako vzbudi, oziroma pozivi tudi med občinstvom, ki je daleč ločeno od alp, zanimanje za turistiko.

Sedem zapovedi za novinarstvo.

Ameriški strokovni kongres je sestavil sedem zapovedi za novinarstvo. Kakor poroča »Daily News«, so te zapovedi naslednje: Neodvisnost pomeni, da novinarstvo ne sme biti odvisno od kakršnikoli zveze, toda ne sme se izneveriti občinstvu. Vsaka oseba, ki ima osebnih interesov ni mogoče pošteno braniti napram kolektivnim. Vsaka partizanska razlaga, ki pogosto spaji resnico, žali novinarstvo. V kroniki pomeni to nasilje nad pojmovanjem o novinarski poštenosti. Pravilo o odgovornosti pravi, da mora biti pravica do propagande in življenja lista podvržena pomislekom o javnem blagru. Čut odgovornosti vsega uredniškega aparata je v zvezi z obsegom javnega zanimanja, ki ga list sam dviga ali pa je odvisen od njega. Glede tiskovne svobode kongres svrbi: pod tiskovno svobodo se razume absolutna bistvena in življenjska pravica človeštva. O vsem, kar se ne protivi zakonu, se lahko svobodno in neovirano razpravlja v listih. Glede iskrenosti in resničnosti velja načelo, da ni mogoče naglagati čitatelja, ne da bi bile prekršene elementarne norme novinarske korektnosti. Naslov mora biti duša lista. List bo nepristranski, če bodo informacije neodvisne od kateregakoli privatnega mnenja. To pa se ne tiče podpisanih člankov, v katerih je odgovornost točno odpreddeljena.

Popolnoma korekten bo tisti list, ki posluša zagovor obdolženega, predno napade njegovo reputacijo. To je razlog, da se list ne sme spuščati v

področje zasebnega prava in da mora ločiti to pravo od navadne radovednosti občinstva, ki je pogosto nezdrava. List ima privilegij, da lahko popravi eventualne lastne napake. Končno zahteva pravilo o dostojnosti, da se

novinarstvo tudi praktično drži načel in običajev ki jih propagira v teoriji. Tako zahteva dostojnost, da se ne širi v javnosti vesti o zločinih in napakah, ki lahko stopnjujejo slaba nagnenja, mesto da koristijo človeški družbi.

To in ono.

OHRANITEV PRIRODNEGA BOGASTVA.

Veliko se čuje o konservaciji ali ohranitvi prirodnih virov narodnega bogastva. Ali ta beseda je ena izmed onih, ki prav lahko varajo, ker imajo dvojen pomen. Nevarna je zlasti za to, ker v enem slučaju pomenja ravno nasprotno kot v drugem.

Zgovoren političar utegne zagrmeti: »Jaz sem za ohranitev našega petroleja in vodne sile.« Prav. Ali niti on niti njegovo poslušalstvo se dostikrat ne zaveda, da je ohranitev v enem slučaju čisto nekaj drugega kot v drugem. Ohranitev petroleja pomenja ne rabiti ga, kajti ves porabljeni petrolej je izgubljen za vekomaj. Ohranitev vodne sile pomenja rabiti jo, kajti vsa neporabljena vodna sila je zgubljena za vekomaj. Olje in voda se ne dajejo pomešati. Obe sta v omenjeni zalogi in nezadostni za naše potrebe. Ali zaloga petroleja je izčrpiliva, dočim zaloga vode je neizčrpiliva. Dan za dnem solnce črpa vodo iz morja, vetrovi pa zaganjajo to vodo v obliki oblakov nad pogorja, kjer se spušta na zemljo v obliki dežja in napolnjuje reke in potoke, ki se zopet izlivajo v morje.

Tako narava skrbi za večno obnavljanje vodne sile. Drugače pa je v slučaju petroleja. Ni nikakega razloga misliti, da bo narava kdaj obnovila zalogo petroleja, ki jo potrošamo tako obilno in potratno. Kolčina petroleja, ki se se nahaja v podzemlju Združenih Držav, se ceni na približno devet milijonov, t. j. devetstot milijonov sodov. Lani so izvele samo v Ameriki iz podzemlja 745 milijonov sodov petroleja. Prav lahek račun nam kaže, da ob istem koraku produkcije bo vsa ta zaloga petroleja izčrpana približno za dvajset let in da bodo morali Amerikanci iskati drugih virov za gorivo, mazilina olja in druge petrolejeve produkte. Kakšni bodo ti novi viri, danes še ne vemo, ali toliko vemo, da bodo olja in tekoče kurivo mnogo dražja v bodočnosti in mnogo težja bo njihova dobava. Res, imajo še ogromno zalogo olinaga škrljeveca, iz katerega se daje izžemati petrolej. Ali škrljevec treba izkopavati, dočim petrolej brez drugega izteka, čim prevrtamo plast, pod katero je shranjen.

V nekaterih ameriških krajih vidimo še danes žareče plamene naravnega plina, gorečega vso noč iz cevi, ali večina občin, ki so le tako srečne, da jih je narava sama preskrbovala s plinom za razsvetljavo in kurjavo, so se morale vrniti k rabi premoga. Naravni plin je zgorel.

In kaj glede premoga? Nikjer na svetu ga ni zadostni, da bi mogel še dolgo trajati. Trile kontinenti, Afrika, Južna Amerika in Avstralija, nimajo zadostni premoga, da bi mogli vzdrževati industrijalno civilizacijo, kakršna je ona moderne Evrope. Ali niti Evropa ne more za mnogo stoletij nadaljevati s sedanjo produkcijo premoga. Združene Države in Kitajska so, kakor se zdi, najbolj srečne dežele, kar se tiče zaloge fosilnega goriva — premoga. Obe deželi imata zadostni premoga, da more trajati še nekoliko stoletij; toda tisočletja niso večnost in v zgodovini človeštva pravzaprav le kratko razdobje.

Medtem pa pripravljamo zastoni večji del premoga vsled nepopolnih metod zorenja in potom prevažanja semtertja širom dežele. Rudar pridela le eno letino, dočim poljedelec pridlje novo letino vsako leto. To pa zato, ker rudar črpa ogljik, ki se je nagrmadil tekotem prado, dočim poljedelec koplje vedno znova svoj ogljik s pomočjo solnčnih žarkov vsakega poletja. Prvi živi od glavnice bogastva sveta; drugi pa od obresti. Solnce razpiša svojo energijo nad zemljo že milijone let brez vidnega polemanja in jo bo še najmanj tako dolgo, kot doslej. Nepristranska previdnost je tako uredila, da se zemlja vrli neprestano okoli svoje osi in

obenem okoli solca, tako da vsaka dežela dobiva zaporedoma svoj delež na solnčnih žarkih. Na drugi strani vsaka dežela je bila preskrbljena z zalogo ogljika in kisika, natančno odgovarjajočo njeni površini kajti ta dva elementa sta prosta kot zrak.

Ali le rastline so v posesti skrivnostne formule o ekonomičnem načinu, kako naj se ogljik loči od kisika in shranja kot živeč in gorivo za bodočo rabo. Pa še rastline to dobro ne znajo, daj se že od pradedovine, še predno se je človek pojavil na zemlji, ukvarjajo z obrtjo izdelovanja karbohidratov (organičnih sestavin ogljika, vodika in kisika). Zelena listje zapravlja zastoni devetdeset odstotkov energije, ki jo dobiva od solca. Od enega samega odstotka izvirne solčne energije je odvisno vse življenje sveta in vsa gonilna sila strojev človeštva, izvzemši ona malo energije, ki jo dobivamo iz slapov in mlinov na veter. V najnovejšem času začnemo vporabljaliti vodne sile, ali silo vetrov vporabljamoli mani, kot smo nekda, ko je gonila vse ladje in mnogo mlinov. V mnogih krajih imamo več vetrov, kot ga je treba, in vendar večinoma zapravljamo ta vir energije, ne da bi za trenotek mislili na njeno ohranitev.

Najboljša definicija te dvoumne besede: ohranitev ali konservacija — je Achesonova: »Konservacija obstoja v rabi neizčrpilivega za ohranitev izčrpilivega.« Premog, petrolej in plin so izčrpilivi. Voda, veter in solčna svetloba so neizčrpilivi.

★ ★ ★

O. S. Marden:

Zakaj ni bil pooblaščen?

(Prevedel dr. F. S.)

- 1.) Štel je ure.
- 2.) Vedno je bil slabe volje.
- 3.) Vedno je bil zadaj.
- 4.) Imel je voljo, ne pa sposobnosti.
- 5.) Ni zaupal v sebe.
- 6.) Ni imel železa v krvi.
- 7.) Zastrupljen je bil od slabe knjige.
- 8.) Imel je preveč vprašanj.
- 9.) Njegov stalni izgovor je bil: »Po-zabil sem.«
- 10.) Ni se mogel odločiti k prvemu koraku.

1.) Ni bil s svojim srcem pri svojem delu.

12.) Od svojih napak se ni ničesar naučil.

13.) Poviševal se je nad svoje mesto.

14.) Svoje prijatelje si je izbral med onimi, ki so bili nižji kot on.

15.) Bil je zadovoljen, ako so ga manj cenili.

16.) Svoje sposobnosti je uničil, ker je opravljal delo le polovičarsko.

17.) Nikdar si ni upal ravnati se po lastnem prevdaku.

18.) Mislil je, da nima nobene vrednosti učiti se, kako se naj dela.

19.) Sprizaniel se je z malomarnim delom in je tako uničil svoj ideal.

20.) Poskušal je nadomestiti trdo delo s surovostjo.

21.) Mislil je, da je primerno, ako se izraža neollikano.

22.) Mislil je bolj na zabavo, kakor pa na to, kako bi uspeval.

23.) Ni vedel, da najboljšega dela svojega zaslužka ni sprejemal v denarni kuverti.

Kratkočasnice.

PREVEČ BOJEČE.

Šef (komiju, ki je baš telefoniral): Človek, kaj vam ne pade v glavo — saj vendar govorite s tovarno za dinamit.

Proč s cigaro!

V SKRBEH.

»Torej vi ste imeli velik strah, ko ste ukradli denarnico?«

»Da gospod sodnik, vedno sem se bal, da ne bo dosti notri.«

VALUTNA MRZLICA.

Na bolniški postelji je ležal znan borzovjavec na hudi mrzlici. Bolezen: Delirium valutaris. V skrbih je vprašala strelčica zdravnikar: Kaj naj storim, temperatura znaša že 39,4? Tedaj se je nenadoma oglašil bolnik, ki se mu je bledilo: Pri 42 prodati, prodati...!

»Moj mož toliko govori v spanju, gospod zdravnik. Nimate nikakega sredstva proti temu.«

»Kako bi bilo, da bi ga pustili po dnevi, da se nagovori?«

V GOSTILNI.

»Čujte gostilničar, tu skače stentica po stenih!«

»Izključeno, ob tem času so naše stence že v postelji!«

»Ali spíš možček?«

»Da!«

»Potem te nočem motiti.«

★ ★ ★

»SAMOREŠILEC« V RUDNIKI.

Federalni rudniški urad v Ameriki je odobril nov tip varnostne priprave, ki naj služi kot rešilno sredstvo za osebe, zasajene po neizgodi v rudnikih ali v drugem ozračju, ki vsebuje ogljikov samokis (carbon monoxide). Ta aparat nosi ime »samorešilec« in ga izdeluje Mine Safety Appliance Co. v Pittsburgu.

Samorešilec obstoja iz torbice take velikosti, da jo rudar lahko spravila v svoj žep. K torbici je pritrjen ustnik, napolnjen z zrni takih kemičnih snovi, ki povzročajo, da se ogljikov samokis v zraku spoji ob običajni temperaturi s kisikom, ustvarjajoč tako neškodljivi ogljikov dioksid. Te kemične snovi so: calcium chloride in holamite (zmes bakroksida in manganovega dvoksida). Samorešilec in ščipalo za nos sta zložena v hermetično zaprti medni škafli, da se ne pokvarita, dokler se ne rabita. Vsa priprava skupaj tehtja 1 funt 5 unc. Majhni obseg omogoča, da jo rudar lahko nosi v žepu ali visečo ob pasu; v to zadnjo svrhu je škaflija opremljena s kovinsko zapenko. Ti samorešileci bodo omogočali rudarju, zlasti premogariju, da ubežne iz atmosfere, napolnjene z ogljikovim samokisom vsled ognja ali eksplozije. Služit bodo tudi v varnost za delavce v onih industrijah na površini, kjer se ta strupeni plin utegne razviti, kot blizu plavčev in pri obdelovanju kovin, kakor tudi v kemičnih industrijah.

Rudniški urad je odobril to novo pravico le v svrhu samorešitve iz ogljikovega samokisa. Ne priporoča pa, da se »samorešilec« rabi v nadomestilo plinovih mask, opremljenih z veliko torbo in namenjenih za varnost oseb, ki gredo prostovoljno v zastrupljeno ozračje v svrhu rešitve drugih. Odobrenje aparata velja le za rabo s strani poedinih rudarjev, nahajajočih se za časa neizgode pod zemljo in katerim naj nova lahka priprava omogoča, da se sami rešijo v kljub strupenim plinom.

* Originalen dvojni na kmetih. Iz Firenze v Italiji poročajo o dvojni, ki se vrši v kraju Legoli med kmetice Isolino Leoni in njeno hčerjo Emo, vdovo Bracci. Mati in hči sta se dolgo časa prepirali in prepetali radi gospodarskih interesov, na zadnje pa je hči pozvala mater na dvoboj. Ta je poziv sprejela in povabila domačega mesarja, da naj vodi dvoboj. Mesar je preskrbel obema bojevitima ženskama dolgo in trdo žilavko. Razjarjeni ženski sta zavijale žilavki in se obdelavali druga drugo med kričanjem in smehom navzočih vaščanov. Slednjič je prišel na pomoč domači župnik, ki je spravi narazen obe ženski, potem ko sta bili že dobro nablašeni z žilavkami.

Trgovske sodnice v Belgiji. Zbornica je sprejela s 110 proti 25 glasovom predlog, da se smejo odsej imenovati ženske za sodnice pri trgovskih sodiščih. V kratkem dobo tudi volilno pravico v provinciaine svete. V občinah že imajo volilno pravico in postanejo lahko tudi matere županje.

* Največji filmski trust na svetu. V Newyorku se združijo več filmskih družb v enoten trust s kapitalom 650 milijonov dolarjev. To bo največja filmska družba na svetu.

Bolgarski pisatelji.

(Nadaljevanje.)

ANTON STRAŠMIROV.

Anton Strašmirov je bil rojen l. 1872 v Varni, kjer je dovršil ljudsko šolo in gimnazijo. Po maturi je odpoval v Švicco, da se posveti izučevanju tuje literaturre. Po povratku v Bolgarijo je bil nekaj let učitelj, potem pa je opustil svoj poklic ter se začel pečati s književnostjo. Prva literarna dela Strašmirova, njegove povesti, datirajo iz l. 1895. Izdal jih je leta 1898 v posebni zbirki »Smeh in solze«. Zbirka obsega sedem povesti, med njimi so najboljše »Kočala kramola«, »Danila« in »Anatema«. Snov za povesti v »Smehu in solzah« je vzeta neposredno iz vsakega življenja. Skoraj v vseh povestih je naslikano trpljenje seljakov, ki ga povzročajo bodisi oduhu in vladodržci, bodisi rodbinski neizgode in druge nesreče. S temi povestmi napravi Strašmirov globok vtis na čitatelja in na kritika; že tedaj so mnogi videli v mladem pisatelju nadarjenega literata. V drugi skupini povesti — »Negode«, »V Kolca«, »Čerujna«, »Na križev pot« in v romanu »Srečanje« se pogloblja pisatelj v življenje in dušo meščana in intelektualca, da odkrije njune ideale in zmisel za njun obstanek. Kot epilog k tem povestim lahko označimo njegovo povest »Jesenski dnevi«, s katero je skušal ustvariti umetniško delo bolgarske literature. Književno društvo je nagradilo to povest, ki jo prištevajo med najboljša

Strašmirova dela. Divne in romantične slike je ustvaril pesnik v legendah »Sura Bir Bajraktar«, »Pesem pesmic«, »Asika«, in »Ramadan begov serai«. Zadnja legenda je najboljša in predstavlja oduševljeno himno svobode in ljubezni do domovine. Ona je simbol svobodnega duha in večnega duha in večnega človekovega stremjenja k neodvisnosti in popolnosti. S svojimi dramami »Vampir«, »Angelina«, »Tašča«, »Koča« in »Odvoda« si je pridobil Strašmirov sloves kot izborni dramaturg. V »Reveki«, »Nad grobovi brez križev« in »Šv. Ivan Rilski« pa je posvetil svoje duševne sile dedekanstvu in simbolizmu.

Strašmirov se je uveljavil na vseh poljih bolgarske književnosti. Bil je so-trudnik revij »Bolgarski pregledi«, »Bolgarska zbirka« in »Demokratski pregledi«, sam je urejal revije »Naše življenje«, »Kulturni pregledi« (Solun), »Naše dni« in »Bolgarsko splošno dostopno knjižnico«. Kronološko glede njegova dela tako-le: »Smeh in solze« l. 1898, »Makedonski vojvode« in »Rob« l. 1900, »Vampir« l. 1901, »Čerujna« in »Asika« l. 1902, »Jesenski dnevi« l. 1903, »Na križev pot« l. 1904, »Krsti Asenova« l. 1905, »Tašča« in »Odvoda« l. 1906, »Pesem pesmic« l. 1907, »Tajna anketa« l. 1909, »Vojna in osvobodjenje« l. 1916, »Rdeči tukci« in »V Nemčiji« l. 1917, »Knjiga za Bolgare«, »V južnih deželah« in »K solncu« l. 1918, »Zunaja«, »Glabrovka« in »Rodopska legenda« l. 1919, »Etijuda« in »Brez poti« (roman) l. 1920, »Bena« (roman) in »Javne besede« l. 1921, »Bolgarsko gledališče«, »Orebi«, »Narod in nesake« in

»Vihra« l. 1922.

Anton Strašmirov spada med one redke pisatelje, ki že od mladosti nosijo križ svoje težke in nezavidne usode potpežljivo in udani v voljo božjo. Zgodovina bolgarske književnosti bo zabeležila njegovo literarno delovanje kot skrajno nemirno in nervozno iskanje resnice in zmisla življenja zdaj med preprostimi kmetiskim ljudstvom, zdaj med inteligenco in idejnimi borci, potem zopet v naročju romantičnega zakona ali o kaosu modernih estetičnih, spolnih in npravnstvenih problemov. Če ni našel resnice tu, jo je iskal drugod. On ve, da mora iskati vse življenje samo resnico in da umre z očmi, odprtimi za resnico. Zato ima Strašmirovo literarno delovanje obliko višuje, ki se izgovarja neke v temnem nebu. On je nosilec občloveških socialnih sprememb in romantik modernist, v čigar dela prodira duh njegovega subjektivizma. Skoraj vsi njegovi glavni junaki so nezadovoljni, častilneplni, ljubeči svojo srečo in svobodo, ponosni, stremelji za novim življenjem, sanječi, nosilci novih idej, nove religije in novega kulta, sovražniki zatiranja, laži in robstva. Na njihovi strani je pisateljeva simpatija, ki je sam pogosto ne skriva. Nemirni, nervozni, živeči v prehodni dobi formalnosti žive v neprestanem stremljenju za nečem, kar je med normalnim in ekscentričnim. Njegovi junaki so vedno predmet čudnih povesti, sam avtor pa dekorira povest z neko tajinstveno grozo. Med pisateljem in njegovimi junaki nahajamo nekaj silnega, kakor med igralci in

režiserjem. Če si jih ogledamo natančneje, najdemo med njim in njimi fino psihološko skupnost.

G. STAMATOV.

G. P. Stamatov se je rodil 25. maja 1869 v mestu Tiraspol, Hersonske gubernije. Svoja mlada leta je preživel v Odesi, Akermanu in Nikolajevu, kjer je obiskoval gimnazijo. L. 1879 se je preselil njegov oče v Bolgarijo ter stopil v službo kot predsednik vrhovnega kasacijskega sodišča. Tri leta pozneje se je preselil v Bolgarijo tudi mladi Stamatov. Do osvobodjenja on sploh ni vedel, da je Bolgar. V Sofiji je začel izučevati bolgarščino in je vstopil v vojaško akademijo. Kot častnik je služil v 3. topniškem polku, odkoder so ga nekega dne spodili na lastno željo. Potem se je posvetil jusu, bil je nekaj let sodnik in zdaj je advokat v Kjustendilu.

V južno-slovanskem inštitutu v Nikolajevu so mladi Bolgari poleg otročarij tudi čitali. Med njimi je bila skupina pesnikov na čelu s pokojnim G. Kirkovom, ki je bil dramaturg in eden najboljših bolgarskih tragikov. Ta skupina je imela tudi svoj oder. In mladi Stamatov je začel pisati, seveda v ruščini, in sicer najprej stihne. Do 17. leta je pisal samo stihne, spočetka v ruščini, pozneje tudi v bolgarščini: elegije, balade, epigrame, poeme in celo drame. V tem času so bili njegovi priljubljeni avtorji, ki jih je strastno prebral, Lermontov in Byron, Heine.

L. 1890 je poslal Stamatov Ivanu Vazvaru brez podpisa pesem, ki je bila natisnjena na prvi strani revije »Deunice«. Od

tedaj je Stamatov vzljubil Gogolja, Ščedrina, Gončarova, Turgenjeva, Tolstega, Dostojevskaja, Relinskega in dr. Kmalu pa je obrnil mladi pesnik stihom hrbet ter se je posvetil izključno beletristiki. Pesnika je primerjal v šali z akrobatom, ki napejajo svoje mišice, da spravi misli v ritem. Po zaslugi ruskega profesorja vojne akademije Hiltrova se je Stamatov kmalu seznanil z rusko literaturo. Za svojo zaslugo je dobil Hiltrov solidno denarno nagrado. Poleg ruskih pisateljev je Stamatov z veseljem čita tudi francoske. Prvo povest »Odkar so Zagorovi srečni« je priobčil v reviji »Misele«. Nato so se začeli pojavljati njegovi literarni proizvodi v revijah »Misele«, »Bolgarska zbirka«, »Savremeniki«, »Novo vreme«, »Opazovalec« in »Demokratski pregledi«. Zadnji čas je sodeloval v revijah »Zlatorog«, »Solnce«, »Parnas«, »Rodna misel« in »Sila«. Kot posebne knjige so izšle Stamatove »Critice in pov